

Western Cape Government • Wes-Kaapse Regering • URhulumente weNtshona Koloni

PROVINCE OF THE WESTERN CAPE

PROVINSIE WES-KAAP

IPHONDO LENTSHONA KOLONI

Provincial Gazette Extraordinary

8621

Wednesday, 29 June 2022

Registered at the Post Office as a Newspaper

CONTENTS

(*Copies are obtainable at Room M12, Provincial Legislature Building, 7 Wale Street, Cape Town 8001.)

Provincial Notices

The Afrikaans and isiXhosa translations of the following Draft Bills and draft regulations are published for comment:

- 79 Draft Western Cape Twentieth Gambling and Racing Amendment Bill, 2022
- 80 Draft Western Cape Twenty-First Gambling and Racing Amendment Bill, 2022
- 81 Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996): Western Cape Gambling and Racing Regulations, 1996: Draft Amendment, 2022
- 82 Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996): Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Draft Second Amendment, 2022

Any person or organisation wishing to comment on the Draft Bills or draft regulations, the Afrikaans and isiXhosa translations of which appear herein, is requested to lodge the comments in writing before or on 29 July 2022—

- (a) by posting the comments to:
Ms Claire Horton
Provincial Treasury
Private Bag X9165
Cape Town 8000;
- (b) by e-mailing the comments to:
Claire.Horton@westerncape.gov.za;
- (c) by faxing the comments to:
Fax no. 021 483 4680; or
- (d) by delivering the comments to:
Ms Claire Horton
Provincial Treasury
Room 307 (3rd Floor)
Provincial Building
7 Wale Street
Cape Town 8001.

The name, telephone, email and/or fax number, and address, of the person submitting the comment should be clearly indicated.

For queries contact Ms Claire Horton at 021 483 6037.

The English versions of the Draft Bills and the draft regulations were published under Provincial Notices 69/2022, 70/2022, 71/2022 and 72/2022 in *Provincial Gazette* 8611 of 10 June 2022.

Buitengewone Provinsiale Koerant

8621

Woensdag, 29 Junie 2022

As 'n Nuusblad by die Poskantoor Geregistreer

INHOUD

(*Afskrifte is verkrygbaar by Kamer M12, Provinsiale Wetgewer-gebou, Waalstraat 7, Kaapstad 8001.)

Provinsiale Kennisgewings

Die Afrikaanse en Xhosavertalings van die volgende Konsepwetsontwerpe en konsepregulasies word vir kommentaar gepubliseer:

- 79 Wes-Kaapse Twintigste Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbeldary en Wedrenne, 2022
- 80 Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbeldary en Wedrenne, 2022
- 81 Wes-Kaapse Wet op Dobbeldary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996): Wes-Kaapse Regulasies op Dobbeldary en Wedrenne, 1996: Konsepwysiging, 2022
- 82 Wes-Kaapse Wet op Dobbeldary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996): Wes-Kaapse Regulasies op Dobbeldary en Wedrenne (Gelde en Koste), 2016: Konsep- Tweede Wysiging, 2022

Enige persoon of organisasie wat kommentaar wil lewer op die Konsepwetsontwerpe of konsepregulasies, waarvan die Afrikaanse en Xhosavertalings hierin verskyn, word versoek om voor of op 29 Julie 2022 die kommentaar skriftelik in te dien—

- (a) deur die kommentaar te pos na:
Me Claire Horton
Provinsiale Tesourie
Privaat Sak X9165
Kaapstad 8000;
- (b) deur die kommentaar te e-pos na:
Claire.Horton@westerncape.gov.za;
- (c) deur die kommentaar te faks na:
Fakso 021 483 4680; of
- (d) deur die kommentaar af te lewer by:
Me Claire Horton
Provinsiale Tesourie
Kamer 307 (3de Vloer)
Provinsiale Wetgewer-gebou
Waalstraat 7
Kaapstad 8001.

Die naam, telefoonnommer, e-pos en/of faksnommer, en adres, van die persoon wat die kommentaar lewer, moet duidelik aangegee word.

Vir navrae kontak me Claire Horton by 021 483 6037.

Die Engelse weergawes van die Konsepwetsontwerpe en konsepregulasies is onder Provinsiale Kennisgewings 69/2022, 70/2022, 71/2022 en 72/2022 in *Provinsiale Koerant* 8611 van 10 Junie 2022 gepubliseer.

Isongezelelo kwiGazethi yePhondo

8621

uLwesithathu, 29 kweyeSilimela 2022

Ibhaliswe ePosini njengePhephandaba

IZIQUATHO

(*Ushicilelo oLutsha lufumaneka kwigumbi M12, kwiSakhiwo sePhondo seNdlu yoWiso Mithetho, 7 Wale Street, eKapa 8001.)

IZaziso zePhondo

Inguqulelo yesiBhulu nesiXhosa yale Mithetho eSayilwayo kunye noQulunqo lweMigaqo ipapashelwa ukufumana izimvo:

- 79 UQulunqo loMithetho oSayilwayo weZilungiso waMashumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022
- 80 UQulunqo loMithetho oSayilwayo weZilungiso waMashumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022
- 81 UMithetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMithetho 4 ka-1996): IMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni, 1996: uQulunqo lweZilungiso, 2022
- 82 UMithetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMithetho 4 ka-1996): IMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni (IMirhumo neeNdleko), 2016: uQulunqo lweZilungiso zeSibini, 2022

Nabani na okanye nawuphi na umbutho onqwenela ukunika izimvo ngoQulunqo loMithetho oSayilwayo okanye kuqulunqo lwemigaqo, inguqulelo yeSibhulu neyesiXhosa esibonakala apha, uyacelwa ukuba azifake izimvo zakhe ngokubhaliweyo phambi okanye ngomhla wama-29 kweyeKhala 2022—

- (a) ngokuposela izimvo ku:-
Nksz Claire Horton
Provincial Treasury
Private Bag X9165
Cape Town 8000;
- (b) ngokuimeyilela izimvo ku:-
Claire.Horton@westerncape.gov.za;
- (c) ngokufeksa izimvo ku:-
Inombolo yefeksi. 021 483 4680; okanye
- (d) ngokuzisa izimvo ku:-
Nksz Claire Horton
KwiSebe likaNondyebo wePhondo
Kwigumbi 307 (Kumgangatho wesi-3)
Kwisakhiwo sePhondo
Kwanombolo 7 kwiSitalato iWale
EKapa 8001.

Igama, inombolo yemfonomfono, idilesi yeimeyili kunye/ okanye inombolo yefeksi kunye nedilesi yomntu ofake izimvo kufuneka ibhalwe ngokucacileyo.

Ngemibuzo qhakamshelana noNksz Claire Horton ku-021 483 6037.

Iinguqulelo zeSingsi zoQulunqo loMithetho oSayilwayo kunye noqulunqo lwemigaqo zapapashwa phantsi kweZaziso zePhondo 69/2022, 70/2022, 71/2022 no-72/2022 kwiSongezelelo seGazethi yePhondo 8611 somhla we-10 kweyeSilimela 2022.

PROVINCIAL NOTICE

The following Provincial Notice is published for comment.

DR H.C. MALILA,
DIRECTOR-GENERAL

Provincial Legislature Building,
Wale Street,
Cape Town.

PROVINSIALE KENNISGEWING

Die volgende Provinsiale Kennisgewing word vir kommentaar gepubliseer.

DR H.C. MALILA,
DIREKTEUR-GENERAAL

Provinsiale Wetgewer-gebou,
Waalstraat,
Kaapstad.

ISAZISO SEPHONDO

Esi saziso silandelayo sipapashelwe ukunika izimvo.

GQIR H.C. MALILA,
MLAWULI-JIKELELE

ISakhiwo sePhondo,
Wale Street,
eKapa.

PROVINCIAL NOTICE**PROVINCIAL TREASURY: WESTERN CAPE****WESTERN CAPE GAMBLING AND RACING ACT, 1996 (ACT 4 OF 1996)****DRAFT WESTERN CAPE TWENTIETH GAMBLING AND RACING AMENDMENT BILL, 2022****DRAFT WESTERN CAPE TWENTY-FIRST GAMBLING AND RACING AMENDMENT BILL, 2022****WESTERN CAPE GAMBLING AND RACING REGULATIONS, 1996: DRAFT AMENDMENT, 2022****WESTERN CAPE GAMBLING AND RACING REGULATIONS (FEES AND COSTS), 2016: DRAFT SECOND AMENDMENT, 2022****EXTENSION OF COMMENTING PERIOD**

The period for the submission of comments on the above draft legislation, published in English under Provincial Notices 69/2022, 70/2022, 71/2022 and 72/2022 in *Provincial Gazette* 8611 dated 10 June 2022, is extended to 29 July 2022.

Any person or organisation wishing to comment on the above draft legislation is requested to lodge the comments in writing before or on 29 July 2022—

- (a) by posting the comments to:

Ms Claire Horton
Provincial Treasury
Private Bag X9165
Cape Town 8000;

- (b) by emailing the comments to:

Claire.Horton@westerncape.gov.za;

- (c) by faxing the comments to:

Fax no 021 483 4680; or

- (d) by delivering the comments to:

Ms Claire Horton
Provincial Treasury
Room 307 (3rd Floor)
Provincial Building
7 Wale Street
Cape Town 8001.

The name, telephone, email and/or fax number, and address, of the person submitting the comment should be clearly indicated.

For queries contact Ms Claire Horton at 021 483 6037.

PROVINSIALE KENNISGEWING**PROVINSIALE TESOURIE: WES-KAAP****WES-KAAPSE WET OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 1996 (WET 4 VAN 1996)****WES-KAAPSE TWINTIGSTE KONSEPWYSIGINGSWETSONTWERP OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022****WES-KAAPSE EEN-EN-TWINTIGSTE KONSEPWYSIGINGSWETSONTWERP OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022****WES-KAAPSE REGULASIES OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 1996: KONSEPWYSIGING, 2022****WES-KAAPSE REGULASIES OP DOBBELARY EN WEDRENNE (GELDE EN KOSTE), 2016: KONSEP- TWEDE WYSIGING, 2022****VERLENGING VAN KOMMENTAARTYDPERK**

Die tydperk vir die indiening van kommentaar op die vermelde konsepwetgewing, in Engels gepubliseer onder Provinsiale Kennisgewings 69/2022, 70/2022, 71/2022 en 72/2022 in *Provinsiale Koerant* 8611 gedateer 10 Junie 2022, word na 29 Julie 2022 verleng.

Enige persoon of organisasie wat op die vermelde konsepwetgewing kommentaar wil lewer, word versoek om die kommentaar voor of op 29 Julie 2022 skriftelik in te dien—

- (a) deur die kommentaar te pos na:

Me Claire Horton
Provinsiale Tesourie
Privaat Sak X9165
Kaapstad 8000;

- (b) deur die kommentaar te e-pos na:

Claire.Horton@westerncape.gov.za;

- (c) deur die kommentaar te faks na:

Faksnr 021 483 4680; of

- (d) deur die kommentaar af te lewer by:

Me Claire Horton
Provinsiale Tesourie
Kamer 307 (3de Vloer)
Provinsiale Wetgewer-gebou
Waalstraat 7
Kaapstad 8001.

Die naam, telefoonnommer, e-pos en/of faksnommer, en adres, van die persoon wat die kommentaar lewer, moet duidelik aangegee word.

Vir navrae kontak me Claire Horton by 021 483 6037.

ISAZISO SEPHONDO**UNONDYEBO WEPHONDO: WENTSHONA KOLONI**

UMTHETHO WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 1996 (UMTHETHO 4 KA-1996)

UQULUNQO LOMTHETHO OSAYILWAYO WEZILUNGISO WAMASHUMI AMABINI WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 2022

UQULUNQO LOMTHETHO OSAYILWAYO WEZILUNGISO WAMASHUMI AMABINI ANANYE WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 2022

IMIGAQO YONGCAKAZO NEMIDYARHO YENTSHONA KOLONI, 1996: UQULUNQO LWEZILUNGISO, 2022

IMIGAQO YONGCAKAZO NEMIDYARHO YENTSHONA KOLONI (IMIRHUMO NEENDLEKO), 2016: UQULUNQO LWEZILUNGISO ZESIBINI, 2022

UKWANDISWA KWEXESHA LEZIMVO

Ixesha lokufakwa kwezimvo ngalo mthetho uqulunqwayo ngasentla, opapashwe ngesiNgesi phantsi kweZaziso zePhondo 69/2022, 70/2022, 71/2022 kunye 72/2022 kwiGazethi yePhondo 8611 sangomhla we-10 kweyeSilimela 2022 landiselwe kumhla wama-29 kweyeKhala 2022.

Nabani na okanye nawuphi na umbutho onqwenela ukunika izimvo ngalo mthetho uqulunqwayo ngasentla uyacelwa ukuba azifake izimvo zakhe ngokubhaliweyo phambi okanye ngomhla wama-29 kweyeKhala 2022—

(a) ngokuposela izimvo ku:-

Nksz Claire Horton
Provincial Treasury
Private Bag X9165
Cape Town 8000;

(b) ngokuimeyilela izimvo ku:-

Claire.Horton@westerncape.gov.za;

(c) ngokufeksela izimvo ku:-

Inombolo yefeksi. 021 483 4680; okanye

(d) ngokuzisa izimvo ku:-

Nksz Claire Horton
KwiSebe likaNondyebo wePhondo
Kwigumbi 307 (Kumgangatho wesi-3)
Kwisakhiwo sePhondo
Kwanombolo 7 kwiSitalato iWale
EKapa 8001.

Igama, inombolo yemfonofono, idilesi ye imeyili kunye/okanye inombolo yefeksi kunye nedilesi yomntu ofake izimvo kufuneka ibhalwe ngokucacileyo.

Ngemibuzo qhakamshelana noNksz Claire Horton ku-021 483 6037.

PROVINSIALE KENNISGEWING

P.K. 79/2022

29 Junie 2022

ALGEMENE VERDUIDELIKENDE NOTA:

[] Woorde in vetdruk tussen vierkantige hake dui skappings uit bestaande verordenings aan.

_____ Woorde met 'n volstreep daaronder dui invoegings in bestaande verordenings aan.

**WES-KAAPSE TWINTIGSTE KONSEPWYSIGINGSWETSONTWERP OP
DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022**

Tot wysiging van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996, ten einde 'n nuwe woordskrywing in te voeg; om voorsiening te maak vir die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne om vir sekere doeleindes 'n verhoor te hou; om weg te doen met ontwikkelingsaansoeke; om weg te doen met omgewings-, vervoer- en grondgebruikaangeleenthede; om die soorte aansoeke waarteen of waarop 'n lid van die publiek beswaar kan aanteken of kommentaar kan lewer, uit te klaar; om opnuut die wysiging van lisensies te reguleer; om vir die regstelling van foute in 'n lisensie en die verandering van besonderhede van sekere persele voorsiening te maak; om opnuut die hervestiging van besighede of aktiwiteite te reguleer; om weg te doen met eksklusiwiteit; om verder voorsiening te maak vir regulasies en reëls; om sekere teksverbeteringe aan te bring; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

DAAR WORD BEPAAL deur die Provinsiale Parlement van die Wes-Kaap, soos volg:—

Wysiging van artikel 1 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 4 van Wet 4 van 1997, artikel 1 van Wet 10 van 1997, artikel 1 van Wet 4 van 1999, artikel 1 van Wet 11 van 2000 en artikel 3 van Wet 4 van 2006

1. Artikel 1 van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) (die Hoofwet), word in subartikel (1) gewysig—

(a) deur die omskrywing van “Ontwikkelingsaansoek” te skrap; en

(b) deur voor die omskrywing van “Provinsie” die volgende omskrywing in te voeg:

“ ‘Provinsiale Regering’ beteken die Wes-Kaapse Regering.”.

Wysiging van artikel 18 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 16 van Wet 4 van 1997 en artikel 7 van Wet 11 van 1997

2. Artikel 18 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur paragraaf (a) van subartikel (8) met die volgende paragraaf te vervang:

“(a) ondersoek na of sake in verband met privaat inligting oor enige aansoeker om ’n lisensie of die wysiging van ’n lisensie”; en

(b) deur paragraaf (d) van subartikel (8) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(d) wanneer hy beraadslaag oor enige saak waarvan die publikasie, na die mening van die Raad, enige aansoeker om ’n lisensie of die wysiging van ’n lisensie in staat mag stel om ’n onregverdigde voordeel bo enige ander aansoeker te verkry.”.

Wysiging van artikel 23 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 20 van Wet 4 van 1997, artikel 8 van Wet 10 van 1997, artikel 2 van Wet 4 van 1999, artikel 4 van Wet 1 van 2003 en artikel 10 van Wet 4 van 2006

3. Artikel 23 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur in subartikel (1)(a) subparagraaf (i) deur die volgende subparagraaf te vervang:

“(i) ’n aansoek om ’n lisensie, of die wysiging van ’n lisensie, kragtens hierdie Wet;”;

(b) deur in subartikel (1)(b) subparagraaf (i) deur die volgende subparagraaf te vervang:

“(i) enige aansoeker om ’n lisensie of die wysiging van ’n lisensie”;;

(c) deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

“(2) Ondanks subartikel (1) [Die Raad] hou die Raad ’n ondersoekverhoor ten opsigte van ’n aansoek om ’n casino-operateurlisensie, of ’n aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot die hervestiging van ’n casino, waar enige lisensie ingetrek moet word of, behoudens artikel 42(3)(b), wanneer ’n lisensie opgeskort moet word.”; en

(d) deur subartikel (5) deur die volgende subartikel te vervang:

“(5) By enige ondersoekverhoor met betrekking tot ’n aansoek om ’n lisensie, of die wysiging van ’n lisensie, kragtens hierdie Wet is die persoon wat om **[sodanige]** die lisensie of wysiging aansoek doen en enige persoon wat beswaar maak teen die toestaan van **[sodanige]** die lisensie of wysiging, geregtig daarop om voor die Raad te verskyn en getuies op te roep ter ondersteuning van die aansoek of beswaar en om ander getuies te kruisvra.”

Herroeping van artikel 32A van Wet 4 van 1999, soos ingevoeg by artikel 10 van Wet 10 van 1997

4. Artikel 32A van die Hoofwet word herroep.

Herroeping van artikel 32B van Wet 4 van 1996, soos ingevoeg by artikel 10A van Wet 10 van 1997

5. Artikel 32B van die Hoofwet word herroep.

Wysiging van artikel 33 van Wet 4 van 2006

6. Artikel 33 van die Hoofwet word gewysig deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

“(1) **[Enige liggaam of persoon]** ’n Persoon wat beswaar wil maak teen of kommentaar wil lewer op enige aansoek **[om ’n lisensie]** kragtens hierdie Wet gedoen, waar kennis van die aansoek ingevolge artikel 32(2)(a) gepubliseer is, kan dit doen deur die Raad skriftelike kennis daarvan te gee en die gronde vir die beswaar of kommentaar op die voorgeskrewe wyse uiteen te sit.”.

Wysiging van artikel 34 van Wet 4 van 1996, soos vervang by artikel 28 van Wet 4 van 1997

7. Artikel 34 van die Hoofwet is gewysig deur die woorde wat paragraaf (a) van subartikel (2) voorafgaan, met die volgende woorde te vervang:

“Deur ’n aansoek **[om ’n lisensie]** kragtens hierdie Wet in te dien, stem die aansoeker daartoe in dat die Raad of enige lid of gemagtigde beampte daarvan—”.

Wysiging van artikel 35 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 29 van Wet 4 van 1997, artikel 11 van Wet 10 van 1997, artikel 5 van Wet 4 van 1999 en artikel 16 van Wet 4 van 2006

8. Artikel 35 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur in subartikel (3)(a) subparagraaf (iii) deur die volgende subparagraaf te vervang:

“(iii) die ontwikkeling binne die spesifieke geografiese gebied, met verwysing na die **[sosiale-] maatskaplike**, godsdienslike[-], opvoedkundige[-], kulturele[-], en ekonomiese[-], **omgewings-, vervoer- en grondgebruik** aspekte, nie onwenslik is nie;”; en

(b) deur in subartikel (3)(a) ná subparagraaf (iii) die volgende subparagraaf in te voeg:

“(iiiA) die aansoeker die reg het om die betrokke perseel te okkupeer.”.

Invoeging van artikel 35A in Wet 4 van 1996

9. Die volgende artikel word ná artikel 35 in die Hoofwet ingevoeg:

“Wysigingsaansoeke, regstellings en verandering van besonderhede van sekere persele

35A. (1) Behoudens subartikel (2) en artikels 41(1) en 41B(1), (3) en (4) kan die houer van ’n lisensie by die Raad aansoek doen om die wysiging van enige besonderhede gespesifiseer in sy lisensie.

(2) Die volgende mag nie ingevolge subartikel (1) gewysig word nie:

- (a) die geldigheidsduur van ’n lisensie uitgesonderd ’n tydelike lisensie; of
- (b) die besonderhede van die perseel gespesifiseer in ’n lisensie beoog in artikel 27(dA), (j), (kA) of 47.

(3) ’n Houer van ’n lisensie wat aansoek doen om die wysiging van sy lisensie, moet die voorgeskrewe nuwe lisensieaansoekgeld betaal; met dien verstande dat die Raad, by die aanvoering van grondige redes, die houer van die lisensie kan vrystel van die betaling van die geheel of ’n gedeelte van sodanige geld.

(4) Die bepalings van artikels 32 en 35(1), (2) en (4) is van toepassing, met die nodige veranderinge, op wysigingsaansoeke, behoudens subartikel (5) en artikel 41B(10).

(5) Die bepalings van artikel 35(4) is nie van toepassing op ’n aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot die hervestiging van ’n casino nie.

(6) Die Raad kan enige fout in ’n lisensie regstel.

(7) Die bepalings van subartikels (3) en (4) is nie van toepassing op die regstelling van ’n fout in ’n lisensie nie.

(8) Ondanks subartikel (7) is artikel 35(1) van toepassing, met die nodige veranderinge, op ’n versoek deur die houer van ’n lisensie aan die Raad om ’n fout in sy lisensie reg te stel.

(9) Die Raad mag geen gelde of heffing op die houer van ’n lisensie oplê vir die regstelling van ’n fout in sy lisensie, die verandering van die besonderhede van ’n perseel na aanleiding van ’n versoek beoog in artikel 41B(4) of die uitreiking van ’n gewysigde lisensie aan die houer van die lisensie ná die regstelling van die fout of die verandering van die besonderhede van die perseel na aanleiding van die versoek beoog in artikel 41B(4) nie.

(10) Subartikel (9) is nie van toepassing op die regstelling van ’n fout in omstandighede waar die houer van die lisensie verkeerde inligting aan die Raad verskaf het nie.

(11) Waar die Raad 'n wysigingsaansoek toestaan, 'n fout in 'n lisensie regstel of 'n versoek ontvang om die besonderhede van 'n perseel soos beoog in artikel 41B(4) te verander, moet die Hoof Uitvoerende Beampte, by die verskaffing deur die houer van die lisensie van sy huidige lisensie en behoudens artikel 41B(16), 'n gewysigde lisensie aan die houer van die lisensie laat uitreik.”.

Wysiging van artikel 37 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 31 van Wet 4 van 1997 en artikel 17 van Wet 4 van 2006

10. Artikel 37 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur paragraaf (f) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(f) met betrekking tot die persele waarin of waarop dobbelaktiwiteite plaasvind, insluitend die ontwikkeling daarvan ingevolge tydsraamwerke waarvoor die Raad en die houer van 'n lisensie ooreengekom het en die gebruik daarvan;”;

(b) deur in subartikel (1) die volgende paragraaf ná paragraaf (l) in te voeg:

“(lA) met betrekking tot die hervestiging van 'n besigheid of aktiwiteit gemagtig deur 'n lisensie, insluitend die volgende aangeleenthede:

(i) die voorlegging aan die Raad van verslae van—

(aa) voldoening aan bestaande voorwaardes van 'n casino-operateurlisensie beoog in artikel 41B(5)(a)(ix);

(bb) die vordering wat deur die houer van 'n casino-operateurlisensie gemaak is om 'n casino te hervestig;

(ii) enige ander aangeleentheid beoog in artikel 41B(5);

(iii) enige ander aangeleentheid wat relevant is tot die hervestiging van 'n besigheid of aktiwiteit gemagtig deur 'n lisensie wat in hierdie subartikel uiteengesit word;”;

(c) deur paragraaf (m) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(m) met betrekking tot strawwe vir versuim om te voldoen aan voorwaardes wat betrekking het op [**'n ontwikkelingsaansoek**] tydsraamwerke beoog in paragraaf (f);”.

Wysiging van artikel 41 van Wet 4 van 1996, soos vervang by artikel 35 van Wet 4 van 1997 en gewysig by artikel 10 van Wet 11 van 1997, artikel 7 van Wet 4 van 1999, artikel 19 van Wet 4 van 2006 en artikel 5 van Wet 7 van 2013

11. Artikel 41 van die Hoofwet word gewysig deur subartikels (2) en (3) te skrap.

Invoeging van artikels 41B, 41C en 41D in Wet 4 van 1996

12. Die volgende artikels word ná artikel 41A van die Hoofwet ingevoeg:

“Hervestiging

41B. (1) Behoudens die bepalings van hierdie artikel, indien die houer van ’n lisensie beoog in artikel 27(a), (e), (f), (g) of (hB) die besigheid of aktiwiteite gemagtig deur die lisensie van een perseel na ’n ander wil hervestig, moet die houer van die lisensie ingevolge artikel 35A(1) by die Raad aansoek doen om die besonderhede van die perseel gespesifiseer in die lisensie te wysig.

(2) Subartikel (1) is nie van toepassing op ’n persoon wat ’n nasionale werklisensie soos beoog in die Nasionale Wet hou nie.

(3) Indien die houer van ’n lisensie beoog in artikel 27(dA), (j), (kA) of 47 die besigheid of aktiwiteite gemagtig deur die lisensie van een perseel na ’n ander wil hervestig, moet hy by die Raad om die relevante lisensie vir die voorgestelde perseel aansoek doen.

(4) Waar die houer van ’n operateurlisensie buiten ’n casino-operateurlisensie sy administratiewe kantoor hervestig, moet hy—

- (a) ten minste drie maande voor die hervestiging die Raad van die hervestiging in kennis stel;
- (b) waar van toepassing, die Raad versoek om ’n gewysigde lisensie uit te reik om die besonderhede van die nuwe perseel weer te gee; en
- (c) toesien dat die Raad toegang het tot die nuwe perseel ten einde die perseel vir voldoening aan die vereistes van hierdie Wet en die Nasionale Wet te inspekteer.

(5) Die Raad mag nie ’n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van ’n casino goedkeur nie—

- (a) tensy hy tevrede is dat—
 - (i) die voorgestelde hervestigde casino werksgeleenthede en toerisme in die Provinsie sal bevorder;
 - (ii) die befondsing van die voorgestelde hervestigde casino deur ’n persoon, liggaam of instelling van goeie naam verskaf word;
 - (iii) die voorgestelde perseel by voltooiing geskik sal wees vir die doel waarvoor dit kragtens die casino-operateurlisensie gebruik sal word;
 - (iv) die voorgestelde ontwikkeling of stigting van die hervestigde casino nie onwenslik is in die spesifieke geografiese omgewing nie, met verwysing na die maatskaplike, godsdienstige, opvoedkundige, kulturele en ekonomiese aspekte;
 - (v) die aansoeker die reg het om die voorgestelde perseel te okkupeer;
 - (vi) die aansoeker goeie kredietwaardigheid en voldoende middele het om binne die tydsraamwerke voorgestel deur die aansoeker die

voorgestelde ontwikkeling of stigting van die hervestigde casino te onderneem en die casino te onderhou;

- (vii) die aansoeker die casino by die huidige gelisensieerde perseel op 'n wyse bedryf wat aan hierdie Wet, die voorwaardes van die lisensie, die Nasionale Wet en enige toepaslike voorskrifte wat ingevolge die Nasionale Wet gemaak is, voldoen;
 - (viii) die aansoeker by die voorgestelde perseel sal voortgaan om aan die bestaande voorwaardes van sy casino-operateurlisensie te voldoen, in die mate wat die voorwaardes toepaslik is op die voorgestelde perseel of die gebied waarna die casino hervestig staan te word;
 - (ix) die aansoeker sal voortgaan om aan die bestaande voorwaardes van sy casino-operateurlisensie te voldoen met betrekking tot bydraes tot—
 - (aa) swart ekonomiese bemagtiging soos beoog in artikel 53 van die Nasionale Wet; en
 - (bb) korporatiewe maatskaplike belegging,wat van toepassing is in die gebied waarvanaf die casino hervestig staan te word, vir 'n tydperk waarvoor die aansoeker en die betrokke begunstigdes ooreenstem, by gebreke waarvan, 'n tydperk van twee jaar, bereken vanaf die datum beoog in subartikel (12) waarop die hervestigde casino se bedrywighede begin;
 - (x) die aansoeker, in die aansoek voorgelê aan die Raad, alle aangeleenthede wat voorgeskryf of deur die Raad bepaal word, ten volle en openlik bekend gemaak het en die relevante inligting ten opsigte van die aansoek vir openbare insae beskikbaar gemaak is;
 - (xi) die toestaan van die aansoek nie teen die openbare belang is nie en die beleid en oogmerke van hierdie Wet navolg; en
 - (xii) die aansoeker ingevolge artikel 29 kwalifiseer en nie ingevolge artikel 30 gediskwalifiseer is nie; en
- (b) indien, na die mening van die Raad, die moontlikheid bestaan dat die toestaan van die aansoek 'n monopolistiese situasie kan laat ontstaan of kan vererger.

(6) Ondanks subartikel (5), wanneer die Raad 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino oorweeg, kan die Raad enige aangeleentheid wat tot die aansoek relevant is en wat binne die beleid en oogmerke van hierdie Wet val, oorweeg.

(7) Ná oorweging van 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino en, indien van toepassing, enige besware daarteen of enige verhoor, ondersoek of navraag in verband daarmee, kan die Raad—

- (a) 'n aansoek weier;
- (b) 'n aansoek toestaan; of
- (c) die oorweging van 'n aansoek uitstel,

behoudens enige bepalinge en voorwaardes wat hy geskik ag.

(8) Die Raad moet die aansoeker skriftelik in kennis stel van sy besluit beoog in subartikel (7).

(9) Behoudens artikel 37 kan die Raad die bestaande voorwaardes van 'n casino-operateurlisensie wysig of verdere voorwaardes op die lisensie oplê om aangeleenthede met betrekking tot die hervestiging van 'n casino aan te spreek.

(10) Ondanks artikel 32(1)(b) moet 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino minstens die voorgeskrewe dokumente en inligting insluit om die Raad in staat te stel om homself te oortuig rakende die aangeleenthede beoog in subartikel (5).

(11) Ondanks die toestaan van 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino of die uitreiking van 'n gewysigde lisensie ingevolge artikel 35A(11), tree die wysiging van die betrokke lisensie in werking op die datum waarop die houer van die casino-operateurlisensie die hervestigde casino begin bedryf.

(12) Behoudens subartikel (13) moet die datum waarop die hervestigde casino sy bedrywighede beoog in subartikel (11) begin, deur die houer van die casino-operateurlisensie ná oorleg met die Raad bepaal word.

(13) Die houer van 'n casino-operateurlisensie wie se aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino kragtens subartikel (7) toegestaan is, moet binne 18 maande vanaf die datum waarop die Raad die aansoek toegestaan het, die hervestigde casino begin bedryf.

(14) Indien die houer van 'n casino-operateurlisensie beoog in subartikel (13) nie die hervestigde casino teen die datum beoog in subartikel (13) begin bedryf nie, kan die Raad die toestaan van die aansoek intrek, en die bepalings van artikel 42 is van toepassing, met die nodige veranderinge.

(15) Ondanks die toestaan van 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino, en ondanks subartikels (11) en (12), en behoudens subartikel (13), mag die houer van 'n casino-operateurlisensie nie die hervestigde casino begin bedryf totdat daar aan die volgende vereistes voldoen is nie:

- (a) die ontwikkeling of stigting van die hervestigde casino is voltooi;
- (b) die Raad het die perseel van die hervestigde casino geïnspekteer;
- (c) die Raad is tevrede dat die dobbelmasjiene, dobbeltoestelle en toerusting wat by die hervestigde casino vir dobbelary-, wedren- of verwante aktiwiteite gebruik staan te word, aan die toepaslike vereistes van hierdie Wet of die Nasionale Wet voldoen; en
- (d) die Raad het die begin van die bedrywighede by die hervestigde casino goedgekeur nadat daar aan die vereistes van paragrawe (a), (b) en (c) voldoen is.

(16) Die Hoof Uitvoerende Beampte mag nie 'n gewysigde lisensie ingevolge artikel 35A(11) laat uitreik aan die houer van 'n casino-operateurlisensie wie se aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino toegestaan nie indien die Raad die Hoof Uitvoerende Beampte in kennis gestel het dat daar nie aan die vereistes van subartikel (15) voldoen is nie.

(17) Ondanks die bepalings van subartikels (11) en (12) of artikel 41(4) moet die houer van 'n casino-operateurlisensie wie se aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino ophou om die casino by die huidige perseel te bedryf wanneer die lisensiehouer die huidige lisensie aan die Raad verskaf.

(18) Ondanks subartikel (17) kan die Raad te eniger tyd aan die houer van die casino-operateurlisensie skriftelike toestemming ingevolge artikel 41(4) gee om op te hou om die casino te bedryf met die doel om die hervestigingsproses te vergemaklik.

(19) Wanneer die houer van 'n casino-operateurlisensie 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino aan die Raad voorgelê het en sy lisensie ingevolge artikel 40 wil hernieu, het die hernuwing van die lisensie betrekking op die casino by die huidige perseel.

(20) Waar die houer van 'n casino-operateurlisensie 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino aan die Raad voorgelê het, moet die Raad elke houer van 'n casino-operateurlisensie in die Provinsie skriftelik in kennis stel van die kennisgewing van die aansoek wat ingevolge artikel 32(2)(a) gepubliseer is.

(21) Indien 'n houer van 'n casino-operateurlisensie wat ingevolge subartikel (20) in kennis gestel is, 'n aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van sy casino wil voorlê en die voorgestelde gebied vir die hervestiging dieselfde is as dié wat in die aansoek bedoel in subartikel (20) uiteengesit is, kan die houer van die casino-operateurlisensie sodanige aansoek binne die kommentaartydperk van toepassing op die aansoek beoog in subartikel (20) aan die Raad voorlê, en is die bepalings van subartikel (20) van toepassing, met die nodige veranderinge.

(22) Waar die Raad meer as een aansoek beoog in subartikel (1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino ontvang en die voorgestelde gebiede vir hervestiging dieselfde is, moet die Raad die aansoeke gelyktydig oorweeg.

(23) Wanneer die Raad bepaal watter aansoek beoog in subartikel (22) verkieslik is, moet die Raad oorweeg watter aansoek, in die geheel, die oogmerke van hierdie Wet die beste vervul, insluitend die potensiaal om maatskaplik en ekonomies tot die Provinsie by te dra.

(24) Die verantwoordelike Lid kan regulasies beoog in artikel 41C en 41D maak ten einde die geografiese verspreiding van casino's in die Provinsie in die algemeen of vir die doel van hervestiging uit te lê.

(25) Vir die doel van subartikel (5)(a)(ix)(bb) beteken "bydraes tot korporatiewe maatskaplike belegging" die aansoeker se geldelike en niegeldelike bydraes tot die samelewing en die plaaslike gemeenskap wat buite sy gewone besigheidsaktiwiteite val.

Maksimum getal lisensies in gebied toegestaan of gehou

41C. (1) Ondanks die voorbehoudsbepaling van artikel 81(1), kan die verantwoordelike Lid die maksimum toelaatbare getal lisensies van enige bepaalde aard wat van tyd tot tyd in 'n bepaalde gebied toegestaan of gehou word, by regulasie voorskryf ná oorleg met—

- (a) die Raad;
- (b) georganiseerde plaaslike regering beoog in artikel 154(2) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996;
- (c) munisipaliteite geraak deur die regulasies; en
- (d) die relevante lede van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir die volgende aangeleenthede in die Provinsie:
 - (i) plaaslike regering;
 - (ii) maatskaplike ontwikkeling; en
 - (iii) ekonomiese geleenthede en toerisme.

(2) By die bepaling van die aangeleenthede beoog in subartikel (1) moet die verantwoordelike Lid minstens die volgende aangeleenthede oorweeg:

- (a) die bestaande getal relevante lisensies en die geografiese verspreiding van die lisensies in die Provinsie of 'n bepaalde gebied, en die geldigheidsduur van die lisensies;
- (b) die wenslikheid daarvan om dobbelary in die Provinsie uit te brei, met inagneming van die volgende aangeleenthede:
 - (i) die beginsel om nie dobbelary in enige deel van die Provinsie te oorstimuleer nie;
 - (ii) maatskaplike, godsdienstige, opvoedkundige, kulturele en ekonomiese aspekte, insluitend—
 - (aa) om die voorkoms en maatskaplike gevolge van kompulsiewe en verslawende dobbelary in die Provinsie die hoof te bied;
 - (bb) die impak van dobbelary en wedrenne op die inwoners van enige gebied in die Provinsie;
 - (cc) die beperking van die blootstelling van kwesbare groepe aan dobbelary en wedrenne;
 - (dd) die potensiaal van dobbelary en wedrenne om tot die ekonomie van die Provinsie by te dra;
 - (ee) die bevordering van werkskepping in die dobbelarybedryf; en
 - (ff) die behoud van die stabiliteit van die provinsiale belastinginkomste wat ingevolge hierdie Wet ingevorder word;
 - (iii) die bevordering van mededingendheid in die dobbelarybedryf;
 - (iv) diversiteit van eienaarskap in die dobbelarybedryf;
 - (v) die bevordering van swart ekonomiese bemagtiging; en
 - (vi) die bevordering van die openbare belang en die beleid en oogmerke van hierdie Wet.

(3) 'n Regulasie beoog in subartikel (1) kan vir 'n bepaalde tydperk van toepassing wees, wat die verantwoordelike Lid bepaal.

Nabyheid van persele

41D. (1) Ondanks die voorbehoudsbepaling van artikel 81(1) kan die verantwoordelike Lid die nabyheid van 'n perseel waarop dobbelary of wedrenne kragtens die magtiging van 'n lisensie plaasvind, tot 'n ander perseel waarop hierdie aktiwiteite kragtens die magtiging van 'n lisensie plaasvind, ná oorleg met die partye bedoel in artikel 41C(1) by regulasie voorskryf.

(2) By die bepaling van die nabyheid beoog in subartikel (1) moet die verantwoordelike Lid minstens vir die volgende aangeleenthede voorsiening maak:

- (a) die bestaande getal persele waarop dobbelary en wedrenne kragtens die magtiging van 'n lisensie plaasvind, en die geografiese verspreiding van hierdie persele in die Provinsie of 'n bepaalde gebied in die Provinsie, en die geldigheidsduur van die lisensies wat die aktiwiteite by die persele magtig;
- (b) die beginsel om nie dobbelary in enige deel van die Provinsie te oorstimuleer nie;
- (c) maatskaplike, godsdienstige, opvoedkundige, kulturele en ekonomiese aspekte, insluitend—
 - (i) om die voorkoms en maatskaplike gevolge van kompulsiewe en verslawende dobbelary in die Provinsie die hoof te bied;
 - (ii) die impak van dobbelary en wedrenne op die inwoners van enige gebied in die Provinsie;
 - (iii) die beperking van die blootstelling van kwesbare groepe aan dobbelary en wedrenne;
 - (iv) die potensiaal van dobbelary en wedrenne om tot die ekonomie van die Provinsie by te dra; en
 - (v) die behoud van die stabiliteit van die provinsiale belastingsinkomste wat ingevolge hierdie Wet ingevorder word;
- (d) die bevordering van mededingendheid in die dobbelarybedryf; en
- (e) die bevordering van die openbare belang, en die beleid en oogmerke van hierdie Wet.

(3) 'n Regulasie beoog in subartikel (1) kan vir 'n bepaalde tydperk van toepassing wees, wat die verantwoordelike Lid bepaal.”.

Herroeping van artikel 44A, soos ingevoeg by artikel 13 van Wet 11 van 1997

13. Artikel 44A van die Hoofwet word herroep.

Wysiging van artikel 45 van Wet 4 van 1996

14. Artikel 45 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

“(4) ’n Casino-operateurlisensie is gekoppel aan die perseel in die lisensie gespesifiseer **[en wat in ooreenstemming met die goedgekeurde ontwikkelingsaansoek ontwikkel is]**.”; en

(b) deur ná subartikel (4) die volgende subartikel in te voeg:

“(4A) Die perseel beoog in subartikel (4) moet ooreenkomstig toepaslike wetgewing en enige voorwaardes wat die Raad kan oplê, ontwikkel word.”.

Wysiging van artikel 75 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 61 van Wet 4 van 1997, artikel 16 van Wet 10 van 1997, artikel 15 van Wet 11 van 1997, artikel 4 van Wet 8 van 1998, artikel 2 van Wet 10 van 2000, artikel 6 van Wet 1 van 2003 en artikel 33 van Wet 4 van 2006

15. Artikel 75 van die Hoofwet word gewysig deur paragraaf (b) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(b) afwyk van enige voorwaarde van ’n lisensie **[en, in die geval van ’n casino-operateurlisensie, enige voorwaardes ten opsigte van die gepaardgaande goedgekeurde ontwikkelingsaansoek]**.”.

Wysiging van artikel 81 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 65 van Wet 4 van 1997, artikel 17 van Wet 10 van 1997, artikel 6 van Wet 8 van 1998 en artikel 8 van Wet 1 van 2003

16. Artikel 81 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur paragraaf (b) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(b) enige saak met betrekking tot ’n aansoek om ’n lisensie of die hernuwing of wysiging van ’n lisensie.”;

(b) deur paragrawe (c), (d) en (f) van subartikel (1) te skrap; en

(c) deur in subartikel (2) ná paragraaf (g) die volgende paragraaf in te voeg:

“(gA) die hervestiging van ’n besigheid of aktiwiteit gemagtig deur ’n lisensie.”.

Wysiging van artikel 82 van Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 66 van Wet 4 van 1997, artikel 18 van Wet 10 van 1997 en artikel 9 van Wet 1 van 2003

17. Artikel 82 van die Hoofwet word gewysig deur paragraaf (a) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

“(a) enige saak met betrekking tot ’n aansoek om ’n lisensie of die hernuwing of wysiging van ’n lisensie.”.

Wysiging van Bylae II by Wet 4 van 1996, soos vervang by artikel 70 van Wet 4 van 1997 en gewysig by artikel 18 van Wet 11 van 1997, artikel 4 van Wet 5 van 1999, artikel 4 van Wet 10 van 2000, artikel 1 van Wet 9 van 2001, artikel 1 van Wet 7 van 2009 en artikel 7 van Wet 7 van 2013

18. Bylae II by die Hoofwet word gewysig deur paragraaf 3 te skrap.

Vervanging van uitdrukking in Wet 4 van 1996

19. Die Hoofwet word gewysig deur die uitdrukking “Provinsiale Administrasie: Wes-Kaap”, waar dit ook al voorkom, deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang.

Wysiging van Rangskikking van Artikels in Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 2 van Wet 4 van 1997 en artikel 2 van Wet 4 van 2006

20. Die Rangskikking van Artikels voor artikel 1 van die Hoofwet word gewysig—

(a) deur ná die verwysing na die opskrif van artikel 35 die volgende item in te voeg:

“35A. Wysigingsaansoeke, regstellings en verandering van besonderhede van sekere persele”; en

(b) deur ná die verwysing na die opskrif van artikel 41A die volgende items in te voeg:

“41B. Hervestiging

41C. Maksimum getal lisensies toegestaan of gehou in gebied

41D. Nabyheid van persele”.

Kort titel en inwerkingtreding

21. Hierdie Wet heet die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswet op Dobbelaar en Wedrenne, 2022, en tree in werking op ’n datum bepaal deur die Premier by proklamasie in die *Provinsiale Koerant*.

**MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE WES-KAAPSE TWINTIGSTE
KONSEPWYSIGINGSWETSONTWERP OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022**

1. AGTERGROND

- 1.1 In 1997 het die Wes-Kaapse Provinsiale Kabinet Beleidsbepalings uitgereik waaraan die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne (die Raad) by die vestiging van die gelisensieerde dobbelbedryf in die Wes-Kaap moes voldoen. Die Beleidsbepalings is onder Provinsiale Kennisgewing 304/1997 in *Provinsiale Koerant* 5170 van 29 Augustus 1997 gepubliseer en is sedertdien gewysig.
- 1.2 Die Beleidsbepalings bepaal onder meer dat die vyf casino-operateurlisensies wat aan die Wes-Kaap toegeken is, elk in een van vyf geografies afsonderlike gebiede versprei word.
- 1.3 Die Beleidsbepalings bepaal verder dat casino-operateurlisensies vir 'n tydperk van 10 jaar eksklusief is en dat eksklusiwiteitsgelde vir daardie tydperk betaal word.
- 1.4 Die Beleidsbepalings lys ook sekere faktore wat die Raad in ag moet neem by die oorweging van aansoeke om casino-operateurlisensies. Verder was daar die vereiste vir elke houder van 'n casino-operateurlisensie om bydraes te maak aan volhoubare gemeenskapsprojekte in die bepaalde gebied waarin hulle geleë was. Die casino-operateur wat in die Kaapse Metropolitaanse streek gelisensieer was, moes byvoorbeeld 'n finansiële bydrae van R135 miljoen vir 'n wêreldklaskonvensiesentrum lewer.
- 1.5 Vyf casino's word tans in die Wes-Kaap bedryf. Toe die casino's gevestig is, is hulle elk 'n lisensie toegestaan om 'n casino vir 'n tydperk van tien jaar eksklusief binne 'n afgebakende geografiese gebied te bedryf. Die toedeling van die vyf casino's, een in elke streek, was in ooreenstemming met die Provinsie se vyf munisipale distrikte, naamlik die Kaapse Metropolitaanse gebied, Overberg, Weskus, Suid-Kaap en Breederivier. Die Beleidsbepalings het bepaal dat die Kaapse Metropolitaanse casino 'n 75-kilometereksklusiwiteitsradius het, bereken vanaf die Kaapstad Stadsaal.
- 1.6 Die eksklusiwiteitstydperke waarna hier bo verwys word, het reeds verstryk. Vorentoe sal die eksklusiwiteitsregime soos beskryf nie meer van toepassing wees nie.
- 1.7 'n Hersiene wetgewende raamwerk met betrekking tot die hervestiging van besighede en aktiwiteite word in die Wes-Kaapse Twintigste Konsepwysigingswetsontwerp, 2022 (die Konsepwetsontwerp) uiteengesit.
- 1.8 Verder sal die bepalinge van die Beleidsbepalings wat op casino's betrekking het, ingetrek word.

2. OOGMERKE VAN KONSEPWETSONTWERP

- 2.1 Die hoofoogmerk van die Konsepwetsontwerp is om die Wes-Kaapse Wet op Dobbelaar en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) (die Wet), te wysig om vir 'n hersiene wetgewende raamwerk voorsiening te maak vir die hervestiging van besighede en aktiwiteite gemagtig kragtens 'n lisensie, insluitende casino's. Ten einde die hersiene wetgewende raamwerk daar te stel, moet 'n aantal tegniese en wesenlike wysigings aan die Wet aangebring word.
- 2.2 Verdere oogmerke van die Konsepwetsontwerp is:
- 2.2.1 om sekere terminologie wat in die Wet gebruik word, by te werk;
 - 2.2.2 om weg te doen met ontwikkelingsaansoeke en grondgebruik-, vervoer- en omgewingsaangeleenthede;
 - 2.2.3 om die soorte aansoeke waarteen of waarop 'n lid van die publiek beswaar kan aanteken of kommentaar kan lewer, uit te klaar;
 - 2.2.4 om voorsiening te maak vir die regstelling van foute in 'n lisensie en die verandering van besonderhede van sekere persele;
 - 2.2.5 om weg te doen met eksklusiwiteit;
 - 2.2.6 om verder voorsiening te maak vir regulasies en reëls;
 - 2.2.7 om sekere teksverbeteringe aan te bring; en
 - 2.2.8 om voorsiening te maak vir verbandhoudende aangeleenthede.

3. INHOUD VAN KONSEPWETSONTWERP

- 3.1 **Klousule 1** van die Konsepwetsontwerp wysig artikel 1 van die Wet deur die woordskrywing vir "Ontwikkelingsaansoek" te skrap. Dit is 'n gevolglike wysiging op die voorgestelde herroeping van artikel 32A van die Wet, wat op ontwikkelingsaansoeke betrekking het. Verder word voorsiening gemaak vir die woordskrywing van "Provinsiale Regering", sodat bygewerkte terminologie in die Wet gebruik kan word.
- 3.2 **Klousule 2** van die Konsepwetsontwerp maak gevolglike wysigings aan artikel 18(8) van die Wet, wat nou ook na die wysiging van 'n lisensie sal verwys.
- 3.3 **Klousule 3** van die Konsepwetsontwerp maak gevolglike wysigings aan artikel 23(1) en (5) van die Wet as gevolg van die invoeging van die voorgestelde artikels 35A en 41B. Artikel 23(1) en (5) van die Wet sal nou ook na die wysiging van 'n lisensie verwys. Verder wysig klousule 3 artikel 23(2) van die Wet deur voorsiening te maak vir die Raad om ook 'n ondersoekverhoor ten opsigte van 'n aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino te hou.
- 3.4 **Klousule 4** van die Konsepwetsontwerp herroep artikel 32A van die Wet, wat verband hou met ontwikkelingsaansoeke. Ontwikkelingsaansoeke moet deur die tersaaklike staatsorgaan hanteer word en nie deur die Raad nie.

- 3.5 **Klousule 5** van die Konsepwetsontwerp herroep artikel 32B van die Wet. Grondgebruikaspekte word deur die tersaaklike staatsorgaan hanteer.
- 3.6 **Klousule 6** van die Konsepwetsontwerp wysig artikel 33(1) van die Wet deur uit te klaar dat lede van die publiek kommentaar mag lewer op aansoeke waar kennis daarvan ingevolge artikel 32(2)(a) van die Wet gepubliseer is. Klousule 6 maak ook teksverbeteringe aan artikel 33(1) van die Wet.
- 3.7 **Klousule 7** van die Konsepwetsontwerp verbreed die omvang van artikel 34(2) van die Wet sodat dit op alle soorte aansoeke van toepassing is en nie net op lisensie-aansoeke nie.
- 3.8 **Klousule 8** van die Konsepwetsontwerp wysig artikel 35(3)(a)(iii) van die Wet deur die verwysing na omgewings-, vervoer- en grondgebruikaspekte te verwyder. Hierdie aspekte moet deur die tersaaklike staatsorgane hanteer word en nie deur die Raad nie. Verder voeg klousule 8 'n nuwe subparagraaf in artikel 35(3)(a) van die Wet in. Die Raad moet tevrede wees dat die aansoeker die reg het om die betrokke perseel te okkupeer.
- 3.9 **Klousule 9** van die Konsepwetsontwerp voeg die voorgestelde artikel 35A in die Wet in. Die voorgestelde artikel 35A sit die prosedure uiteen vir die wysiging en regstelling van lisensies en die verandering van besonderhede van sekere persele.
- 3.10 **Klousule 10** van die Konsepwetsontwerp wysig artikel 37(1) van die Wet deur voorsiening te maak vir die Raad om voorwaardes op te lê met betrekking tot verskeie aangeleenthede, insluitende die hervestiging van besighede of aktiwiteite.
- 3.11 **Klousule 11** van die Konsepwetsontwerp skrap artikel 41(2) en (3) van die Wet. Dit is 'n gevolglike wysiging van die invoeging van die voorgestelde artikels 35A en 41B.
- 3.12 **Klousule 12** van die Konsepwetsontwerp voeg die voorgestelde artikel 41B, 41C en 41D in die Wet in.

Die voorgestelde artikel 41B sit die prosedure uiteen wat van toepassing is indien die houer van sekere lisensies, insluitende die houer van casino-operateurlisensies, die besighede of aktiwiteite gemagtig deur hul lisensies na 'n nuwe perseel wil hervestig.

Die voorgestelde artikel 41B beoog ook dat die verantwoordelike Lid (soos omskryf in die Wet) regulasies beoog in artikels 41C en 41D mag maak, om die geografiese verspreiding van casino's in die Provinsie in die algemeen te reël, of vir die doeleindes van hervestiging.

Die voorgestelde artikels 41C en 41D maak voorsiening vir die verantwoordelike Lid om regulasies te maak met betrekking tot die maksimum getal lisensies van enige bepaalde aard wat in 'n bepaalde gebied toegestaan of gehou mag word, en die nabyheid van dobbelary- en

wedrenpersele aan mekaar. Die voorgestelde artikels maak voorsiening vir oorlegpleging met verskeie partye en sit die maatstawwe uiteen wat die verantwoordelike Lid moet oorweeg by die bepaling van die tersaaklike aangeleenthede.

- 3.13 **Klousule 13** van die Konsepwetsontwerp herroep artikel 44A van die Wet, wat handel met sekere aangeleenthede met betrekking tot eksklusiwiteit.
- 3.14 **Klousule 14** van die Konsepwetsontwerp wysig artikel 45 van die Wet deur sekere woorde met betrekking tot ontwikkelingsaansoeke te verwyder. Dit maak ook voorsiening vir die manier waarop casino-persone ontwikkel moet word. Dit is gevolglike wysigings wat uit die herroeping van artikel 32A van die Wet spruit.
- 3.15 **Klousule 15** van die Konsepwetsontwerp maak gevolglike wysigings aan artikel 75(1)(b) van die Wet as gevolg van die voorgestelde herroeping van artikel 32A van die Wet.
- 3.16 **Klousule 16** van die Konsepwetsontwerp maak gevolglike wysigings aan artikel 81(1) van die Wet as gevolg van die invoeging van die voorgestelde artikels 35A, 41B, 41C en 41D en die herroeping van artikels 32A en 44A van die Wet.
- 3.17 **Klousule 17** van die Konsepwetsontwerp maak gevolglike wysigings aan artikel 82(1)(a) van die Wet as gevolg van die invoeging van die voorgestelde artikels 35A en 41B.
- 3.18 **Klousule 18** van die Konsepwetsontwerp maak 'n gevolglike wysiging aan Bylae II by die Wet as gevolg van die voorgestelde herroeping van artikel 44A van die Wet. Klousule 18 skrap paragraaf 3 van Bylae II by die Wet, wat op eksklusiwiteitsgelde betrekking het.
- 3.19 **Klousule 19** van die Konsepwetsontwerp wysig die Wet deur die uitdrukking “Provinsiale Administrasie: Wes-Kaap”, waar dit ook al voorkom, deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang. Die bedoeling is om die terminologie wat in die Wet gebruik word, by te werk.
- 3.20 **Klousule 20** van die Konsepwetsontwerp maak voorsiening vir die wysiging van die Rangskikking van Artikels van die Wet om die opskrifte van die nuwe voorgestelde artikels 35A, 41B, 41C en 41D in te sluit.
- 3.21 **Klousule 21** van die Konsepwetsontwerp maak voorsiening vir die kort titel en inwerkingtreding.

4. FINANSIËLE IMPLIKASIES

Die Konsepwetsontwerp maak voorsiening vir die oplegging van nuwe lisensie-aansoekgelde vir die wysiging van lisensies.

Die Raad sal moontlik die dienste van 'n eksterne diensverskaffer moet verkry om die nodige kundigheid te verskaf om die Raad te help om sy bepaling rakende die potensiële hervestiging van 'n casino te maak. Hiervoor sal die Raad koste moet aangaan, wat teen die verhaling van koste soos beoog in die Wes-Kaapse Regulasies op Dobbelaar en Wedrenne (Gelde en Koste), 2016, verreken kan word.

Die publikasiekoste van die Konsepwetsontwerp word binne die lopende begroting van die Provinsiale Tesourie gedek.

5. PERSONEELIMPLIKASIES

Geen

6. WETGEWENDE BEVOEGDHEID

Die Provinsiale Minister verantwoordelik vir finansiële aangeleenthede in die Provinsie is tevrede dat die bepalings van die Konsepwetsontwerp binne die wetgewende bevoegdheid van die Provinsie ressorteer.

PROVINSIALE KENNISGEWING

P.K. 80/2022

29 Junie 2022

ALGEMENE VERDUIDELIKENDE NOTA:

- [] Woorde in vetdruk tussen vierkantige hake dui skappings uit bestaande verordenings aan.
- _____ Woorde met 'n volstreep daaronder dui invoegings in bestaande verordenings aan.

**WES-KAAPSE EEN-EN-TWINTIGSTE KONSEPWETSONTWERP OP
DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022**

Tot wysiging van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996, ten einde voorsiening te maak vir 'n ekonomiesegeleenthedsbelasting; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

DAAR WORD BEPAAL deur die Provinsiale Parlement van die Wes-Kaap, soos volg:—

Invoeging van artikel 64A in Wet 4 van 1996

1. Die volgende artikel word in die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) (die Hoofwet), ná artikel 64 ingevoeg:

“Ekonomiesegeleenthedsbelasting

64A. (1) Waar die verantwoordelike Lid 'n gedeelte van die Helderberggebied van die Stad Kaapstad voorgeskryf het as 'n gebied waarheen 'n casino hervestig kan word, en die Raad 'n aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino na daardie gebied toegestaan het, moet die houer van die casino-operateurlisensie wie se aansoek toegestaan is, 'n ekonomiesegeleenthedsbelasting betaal, soos volg:

(a) 'n vooruitkontantbetaling; en

(b) daaropvolgende maandelikse kontantbetalings vir 'n tydperk van 10 jaar, soos uiteengesit in Deel C van Bylae IV.

(2) Die houer van 'n casino-operateurlisensie bedoel in subartikel (1) moet binne 14 dae vanaf die datum waarop die Raad die aansoek toestaan die vooruitkontantbetaling beoog in subartikel (1)(a) aan die Raad maak.

(3) Die Raad moet die bedrag wat ten opsigte van die vooruitkontantbetaling beoog in subartikel (1)(a) ontvang is, binne sewe dae van ontvangs daarvan in die Provinsiale Inkomstefonds stort.

(4) Die bepalings van artikel 64 is van toepassing, met die nodige veranderinge op die ekonomiesegeleenthedsbelasting.

(5) Die praktiese reëlings met betrekking tot die betaling van die maandelikse ekonomiesegeleentheidsbelasting beoog in subartikel (1)(b) deur die houer van die casino-operateurlisensie aan die Raad, en die storting daarvan deur die Raad in die Provinsiale Inkomstefonds, moet voorgeskryf word.

(6) Vir die doel van hierdie artikel, beteken “Stad Kaapstad” die geografiese gebied van die Stad Kapstaad, ’n metropolitaanse munisipaliteit soos omskryf in die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet 117 van 1998), ingestel ingevolge Provinsiale Kennisgewing 479/2000 in *Provinsiale Koerant* 5588 gedateer 22 September 2000, soos gewysig, welke gebied ingevolge die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Afbakening, 1998 (Wet 27 van 1998), deur die Munisipale Afbakeningsraad bepaal is.”.

Wysiging van Bylae IV van Wet 4 van 1996, soos vervang by artikel 5 van Wet 10 van 2000 en gewysig by artikel 3 van Wet 8 van 2002

2. Bylae IV by die Hoofwet word gewysig—

(a) deur die opskrif deur die volgende opskrif te vervang:

“BYLAE IV
Weddery en ekonomiesegeleentheidsbelasting
(Artikel 64 en 64A)’’;

(b) deur die opskrif van Deel A deur die volgende opskrif te vervang:

“Deel A
Belasting op [Weddery] weddery [(art)]
(Artikel 64)’’;

(c) deur ná Deel B die volgende Deel by te voeg:

“Deel C
Ekonomiesegeleentheidsbelasting
(Artikel 64A)

1. Die vooruitkontantbetaling ten opsigte van die ekonomiesegeleentheidsbelasting beoog in artikel 64A(1)(a) is R75 miljoen, jaarliks verhoog vanaf die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Wet op Dobbeldary en Wedrenne, 2022, met die koers van toepassing op skuld aan die Staat soos van tyd tot tyd deur die Minister verantwoordelik vir Nasionale Finansies bepaal.
2. Die vooruitkontantbetaling ten opsigte van die ekonomiesegeleentheidsbelasting beoog in artikel 64A(1)(b) is 1% vir elke R1 van die belasbare inkomste, maandeliks betaalbaar vir ’n tydperk van tien jaar, met ingang van een maand vanaf die datum waarop die bedrywighede van die hervestigde casino begin.”

Wysiging van Rangskikking van Artikels in Wet 4 van 1996, soos gewysig by artikel 2 van Wet 4 van 1997, artikel 2 van Wet 4 van 2006 en artikel 20 van die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2022

6. Die Rangskikking van Artikels voor artikel 1 van die Hoofwet word gewysig deur die volgende items ná die verwysing na die opskrif van artikel 64 in te voeg:

“64A. Ekonomiesegeleentheidsbelasting”.

Kort titel en inwerkingtreding

7. Hierdie Wet heet die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2022, en tree in werking op ’n datum wat die Premier by proklamasie in die *Provinsiale Koerant* bepaal.

**MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE
WES-KAAPSE EEN-EN-TWINTIGSTE KONSEPWYSIGINGSWETSONTWERP OP
DOBBELARY EN WEDRENNE, 2022**

1. AGTERGROND

- 1.1 Met die aanvanklike bekendstelling van casino's in die Wes-Kaap het die Provinsiale Regering bodfooie gehef vir die toegang wat operateurs tot die Wes-Kaapse ekonomie geniet het. Hierbenewens moes elke operateur eksklusiwiteitsgelde betaal om vir 'n tienjaartydperk eksklusief binne 'n afgebakende geografiese gebied sake te doen.
- 1.2 Die eksklusiwiteitstydperke het nou verstryk. Vorentoe sal die eksklusiwiteitsregime soos beskryf nie meer van toepassing wees nie, en die geleentheid bestaan vir casino's om te hervestig, behoudens sekere beperkings.
- 1.3 Die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Konsepwysigingswetsontwerp, 2022 (die Konsepwetsontwerp), stel 'n nuwe ekonomiesegeleentheidsbelasting in, wat betaalbaar is deur die casino-operateur wie se aansoek om die wysiging van sy lisensie vir hervestiging na 'n voorgeskrewe gedeelte van die Helderberggebied toegestaan sal word.
- 1.4 Die belastingstruktuur van toepassing op casino's bly dieselfde in hierdie stadium, maar is onderhewig aan hersiening indien moontlike risiko's opduik wat die stabiliteit ondermyn van die provinsiale belastinginkomste wat ingevolge die Wes-Kaapse Wet op Dobbeldary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) (die Wet), ingevorder word.

2. OOGMERKE VAN KONSEPWETSONTWERP

- 2.1 Die hoofoogmerk van die Konsepwetsontwerp is om die Wet te wysig om vir 'n ekonomiesegeleentheidsbelasting voorsiening te maak wat betaalbaar sal wees deur die houer van 'n casino-operateurlisensie vir die hervestiging van sy casino na 'n voorgeskrewe gedeelte van die Helderberggebied in die Stad Kaapstad.
- 2.2 Die ekonomiesegeleentheidsbelasting het betrekking op die waarde wat die houer van 'n casino-operateurlisensie hier bo genoem sal toeval as 'n regstreekse gevolg van die hervestiging teenoor die *status quo* en word gekoppel aan die verwagte toename in jaarlikse Bruto Dobbeldaryinkomste-ramings. Die ekonomiesegeleentheidsbelasting bestaan uit 'n vooruitkontantbetaling van R75 miljoen, plus 'n bykomende een persent van die maandelikse Bruto Dobbeldaryinkomste vir 'n tydperk van tien jaar. Die vooruitekonomiesegeleentheidsbelasting is eenmalig betaalbaar deur die casino-operateur binne veertien dae vanaf die datum waarop die Wes-Kaapse Raad op Dobbeldary en Wedrenne (die Raad) die lisensiewysigingsaansoek met betrekking tot die hervestiging van die casino toestaan.

Die maandelikse betalings begin een maand vanaf die datum van die begin van die bedrywighede van die hervestigde casino.

3. INHOUD VAN KONSEPWETSONTWERP

- 3.1 **Klousule 1** van die Konsepwetsontwerp voeg die voorgestelde artikel 64A in die Wet in. Die voorgestelde artikel 64A handel met die ekonomiesegeleentheidsbelasting. Dit sit die omstandighede uiteen waarin 'n ekonomiesegeleentheidsbelasting betaalbaar is, die manier van betaling, die tydperk waarbinne die vooruitkontantbetaling deur die houer van die casino-operateurlisensie gemaak moet word en die tydperk waarbinne die vooruitkontantbetaling deur die Raad in die Provinsiale Inkomstefonds gestort moet word. Verder bepaal dit dat artikel 64 van die Wet van toepassing is, met die nodige veranderinge, en dat die praktiese reëlins met betrekking tot die betaling van die maandelikse ekonomiesegeleentheidsbelasting deur die houer van die casino-operateurlisensie en die storting daarvan in die Provinsiale Inkomstefonds voorgeskryf moet word. Dit klaar ook die betekenis van die term "Stad Kaapstad" uit wat in die Konsepwetsontwerp gebruik word.
- 3.2 **Klousule 2** van die Konsepwetsontwerp wysig Bylae IV by die Wet deur voorsiening te maak vir die ekonomiesegeleentheidsbelasting. Die vooruitkontantbetaling van R75 miljoen word jaarliks verhoog vanaf die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Wysigingswetsontwerp op Dobbelaar en Wedrenne, 2022, teen die koers van toepassing op skuld aan die Staat soos van tyd tot tyd deur die Nasionale Minister bepaal om die reële waarde daarvan te behou. Die besonderhede met betrekking tot die maandelikse kontantbetaling word ook vermeld. Hierbenewens word gevolglike wysigings en teksverbeteringe aangebring aan die opskrifte in Bylae IV by die Wet.
- 3.3 **Klousule 3** van die Konsepwetsontwerp maak voorsiening vir die wysiging van die Rangskikking van Artikels om 'n verwysing na die voorgestelde nuwe artikel 64A in te sluit.
- 3.4 **Klousule 4** van die Konsepwetsontwerp maak voorsiening vir die kort titel en datum van inwerkingtreding.

4. FINANSIËLE IMPLIKASIES

'n Nuwe ekonomiesegeleentheidsbelasting word op 'n casino-operateur opgelê wie se lisensiewysigingsaansoek met betrekking tot die hervestiging van sy casino na die voorgeskrewe Helderberggebied van die Stad Kaapstad toegestaan is.

Die Provinsiale Tesourie sal moontlik die dienste van 'n eksterne diensverskaffer moet verkry om kundige ontleding van die kommentaar wat die Konsepwetsontwerp kan ontlok, te verskaf.

Die publikasiekoste van die Konsepwetsontwerp word binne die lopende begroting van die Provinsiale Tesourie gedek.

5. PERSONEELIMPLIKASIES

Geen

6. WETGEWENDE BEVOEGDHEID

Die Provinsiale Minister verantwoordelik vir finansiële aangeleenthede in die Provinsie is tevrede dat die bepalings van die Konsepwetsontwerp binne die wetgewende bevoegdheid van die Provinsie ressorteer.

PROVINSIALE KENNISGEWING**P.K. 81/2022****29 Junie 2022****WES-KAAPSE WET OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 1996 (WET 4 VAN 1996)
WES-KAAPSE REGULASIES OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 1996:
KONSEPWYSIGING, 2022**

Die Provinsiale Minister van Finansies is van voorneme om, ingevolge artikel 81 van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996), die regulasies uiteengesit in die Bylae te maak.

BYLAE**Woordomskrywing**

1. In hierdie regulasies beteken “die Regulasies” die Wes-Kaapse Regulasies op Dobbelary en Wedrenne, 1996, soos gepubliseer onder Provinsiale Kennisgewing 239/1996 gedateer 7 Junie 1996 en soos gewysig by Provinsiale Kennisgewings 440/1996 (gedateer 11 Oktober 1996), 458/1996 (gedateer 30 Oktober 1996), 303/1997 (gedateer 29 Augustus 1997), 446/1997 (gedateer 12 Desember 1997), 50/1998 (gedateer 23 Januarie 1998), 285/1998 (gedateer 29 Mei 1998), 331/1998 (gedateer 19 Junie 1998), 334/1998 (gedateer 26 Junie 1998), 363/2000 (gedateer 16 Augustus 2000), 24/2001 (gedateer 2 Februarie 2001), 11/2002 (gedateer 18 Januarie 2002), 358/2002 (gedateer 8 November 2002), 265/2003 (gedateer 8 Augustus 2003), 396/2003 (gedateer 21 November 2003), 291/2013 (gedateer 2 September 2013) en 96/2016 (gedateer 31 Maart 2016).

Wysiging van Rangskikking van Regulasies

2. Die Rangskikking van Regulasies voor regulasie 1 word gewysig—
 - (a) deur die verwysing na die opskrif van Hoofstuk 4 deur die volgende item te vervang:

“HOOFSTUK 4**LISENSIËRING, WYSIGINGSAANSOEKE EN AANGELEENTHEDE
MET BETREKKING TOT SEKERE LISENSIES”;**

- (b) deur ná die verwysing na die opskrif van regulasie 13 die volgende items in te voeg:
 - “13A. Regulasies van toepassing op wysiging van lisensies
 - 13B. Maksimum getal casino-operateurlisensies in Stad Kaapstad en radius tussen casino’s
 - 13C. Inligting vir aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot hervestiging van casino
 - 13D. Betaling van maandelikse ekonomiesegeleentheidsbelasting”; en
- (c) deur die verwysings na die opskrifte van regulasies 27 en 28 te skrap.

Vervanging van opskrif van Hoofstuk 4

3. Die opskrif van Hoofstuk 4 van die Regulasies word deur die volgende opskrif vervang:

**“HOOFSTUK 4
LISENSIËRING, WYSIGINGSAANSOEKE EN AANGELEENTHEDE MET BETREKKING
TOT SEKERE LISENSIES”.**

Wysiging van regulasie 9

4. Regulasie 9 van die Regulasies word gewysig—
- (a) deur subregulasie (2) te skrap; en
 - (b) deur subregulasie (3) deur die volgende subregulasie te vervang:
“(3) Die Hoof Uitvoerende Beampte mag geen inligting ingevolge subregulasie (1) deurstuur wat na sy of haar mening vertroulik is of vir die doeleindes van kommentaar ontoepaslik is nie.”.

Invoeging van regulasies 13A, 13B, 13C en 13D

5. Die volgende regulasies word ná regulasie 13 van die Regulasies ingevoeg:

“Regulasies van toepassing op wysiging van lisensies

- 13A.** Regulasies 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13 is van toepassing, met die nodige veranderinge, op ’n aansoek om die wysiging van ’n lisensie beoog in artikel 35A(1) van die Wet.

Maksimum getal casino-operateurlisensies in Stad Kaapstad en radius tussen casino’s

- 13B.** (1) Die maksimum getal casino-operateurlisensies wat in die Stad Kaapstad toegestaan of gehou kan word, is twee.
- (2) ’n Casino mag nie binne ’n 30-kilometer-radius van ’n ander casino geleë wees nie, behalwe soos anders voorsiening gemaak in die kaarte in Bylae 2.
 - (3) Waar die bestaande casino in die Stad Kaapstad by die ligging bly waarin dit voor die inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswet op Dobbelaar en Wedrenne, 2022, gestig is, moet ’n casino wat na die Stad Kaapstad hervestig, in die gedeelte van die Helderberggebied geleë wees wat buite die 30-kilometer-radius beoog in subregulasie (2) wat op die bestaande casino in die Stad Kaapstad van toepassing is, val, welke gebiede uiteengesit word op die kaarte in Bylae 2.

- (4) Behoudens subregulasies (1), (2) en (3) mag 'n casino nie binne die 77-kilometerradius rondom die Stad Kaapstad aangedui op die kaart in Deel A van Bylae 2 geleë wees nie.
- (5) Die maksimum getal casino-operateurlisensies beoog in subregulasie (1) wat in die Stad Kaapstad toegestaan of gehou kan word, en die radius bedoel in subregulasie (4), verstryk 10 jaar vanaf die datum waarop die hervestigde casino in die Stad Kaapstad beoog in subregulasie (3) se bedrywighede begin, of 18 maande vanaf die datum waarop die aansoek beoog in artikel 41B(1) van die Wet met betrekking tot die hervestiging van die casino deur die Raad kragtens artikel 41B(7) van die Wet toegestaan is, watter een ook al eerste gebeur.
- (6) Die bepalings van hierdie regulasie verleen nie aan die Raad die bevoegdheid om meer as die maksimum getal casino-operateurlisensies van toepassing in die Provinsie toe te staan nie.
- (7) Vir die doeleindes van hierdie regulasie—
 - (a) het “Stad Kaapstad” die betekenis uiteengesit in artikel 64A(6) van die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Wysigingswet op Dobbelaar en Wedrenne, 2022;
 - (b) beteken “bestaande casino in die Stad Kaapstad” die casino in die Stad Kaapstad wat voor die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswet op Dobbelaar en Wedrenne, 2022, gestig is; en
 - (c) beteken “Helderberggebied” die Helderberggebied van die Stad Kaapstad.

Inligting vir aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot hervestiging van casino

- 13C.** (1) Ondanks regulasie 7(1) moet 'n aansoek beoog in artikel 41B(1) met betrekking tot die hervestiging van 'n casino minstens die volgende dokumente en inligting bevat:
- (a) verslae van onafhanklike kundiges wat die impak of potensiële impak uiteensit van die voorgestelde hervestiging op—
 - (i) die gebied waarvandaan die casino sal hervestig, insluitend die impak op—
 - (aa) werknemers van die casino;
 - (bb) plaaslike verskaffers van goedere en dienste aan die casino;
 - (cc) begunstigdes van bydraes beoog in artikel 41B(5)(a)(ix) van die Wet; en
 - (dd) inwoners van die gebied; en

- (ii) die spesifieke geografiese omgewing waarheen die casino hervestig staan te word, met verwysing na maatskaplike, godsdienstige, opvoedkundige, kulturele en ekonomiese aspekte;
 - (b) die impak of potensiële impak van die voorgestelde hervestiging op die aansoeker se aandeelhouerstruktuur;
 - (c) die geprojekteerde kliëntebasis van die voorgestelde hervestigde casino en die ekonomiese stand van die inwoners van die gebied waarheen die casino hervestig staan te word, gemeet aan gemiddelde huishoudelike inkomste;
 - (d) 'n skriftelike motivering, met stawende dokumente of inligting, oor welke bestaande voorwaardes van die huidige lisensie nie toepaslik is vir die voorgestelde perseel of die gebied waarheen die casino hervestig staan te word nie;
 - (e) besonderhede van die bydraes aan swart ekonomiese bemagtiging en korporatiewe maatskaplike belegging wat die aansoeker sal lewer in die gebied waarheen die casino hervestig staan te word;
 - (f) die toerisme, werkskepping en ekonomiese voordele van die voorgestelde hervestiging vir die gebied waarheen die casino hervestig staan te word en die Provinsie;
 - (g) die voorgestelde tydsraamwerke vir die ontwikkeling of stigting van die hervestigde casino;
 - (h) besonderhede van die kredietwaardigheid en vermoë van die aansoeker ten einde die Raad tevrede te stel rakende aangeleenthede beoog in artikel 41B(5)(a)(vi) van die Wet;
 - (i) 'n afskrif van die titelakte of huurooreenkoms rakende die voorgestelde perseel, indien beskikbaar;
 - (j) 'n afskrif van 'n kaart of plan wat die ligging uiteensit waarheen die casino hervestig staan te word, insluitend die geografiese koördinate van die voorgestelde ligging van die hervestigde casino;
 - (k) besonderhede van die nabyheid van die voorgestelde perseel aan enige ander gelisensieerde perseel, woongebiede, opvoedkundige instellings, godsdienstige instellings, of enige ander dergelike instellings; en
 - (l) 'n afskrif van 'n vloerplan vir die voorgestelde hervestigde casino, insluitend die besonderhede van enige bykomende fasiliteite met betrekking tot die casinovloer of dobbelarygebied.
- (2) Ondanks subregulasie (1) kan die Raad 'n aansoeker versoek om enige bykomende dokumente of inligting aan hom te verskaf om die Raad van die aangeleenthede van artikel 41B(5) van die Wet te oortuig.

Betaling van maandelikse ekonomiesegeleenthedsbelasting

- 13D.** Die bepaling van regulasie 68 is van toepassing, met die nodige veranderinge, op die betaling van die maandelikse ekonomiesegeleentheds-

belasting beoog in artikel 64A van die Wet deur die houer van die casino-operateurlisensie aan die Raad en die storting daarvan deur die Raad in die Provinsiale Inkomstefonds.”.

Wysiging van regulasie 26

6. Regulasie 26 van die Regulasies word gewysig—

(a) deur subregulasie (1) deur die volgende subregulasie te vervang:

“(1) Indien ’n aansoek om ’n lisensie, of ’n aansoek om die wysiging van ’n lisensie vir die doel beoog in artikel 41B(1) van die Wet, deur die Raad toegestaan word ten opsigte van ’n perseel wat nog nie opgerig of voltooi is nie, moet die aansoeker enige waarborg vir die voltooiing van die perseel wat die Raad vereis, aan die Raad verskaf.”; en

(b) deur subregulasie (2) deur die volgende subregulasie te vervang:

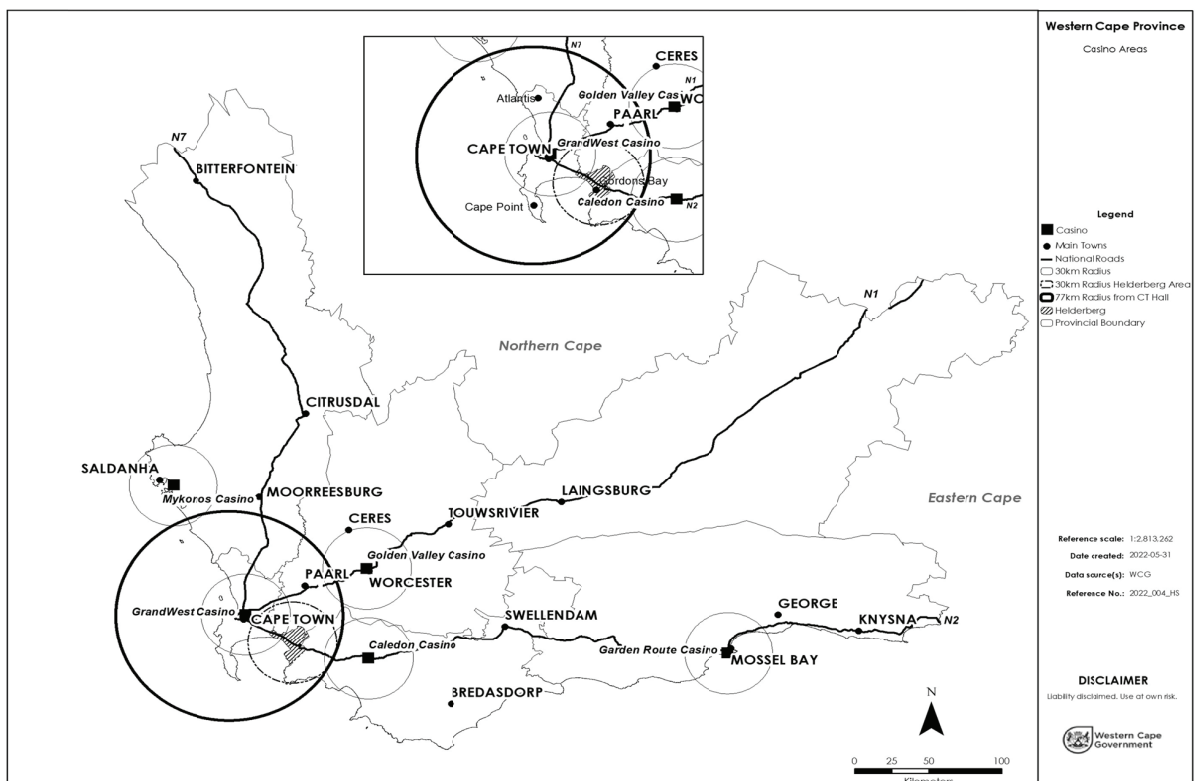
“(2) Indien die perseel beoog in subregulasie (1) of enige stadiums van ontwikkeling daarvan nog nie wesenlik voltooi is binne die tydsraamwerke beoog in artikel 37(1)(f) van die Wet nie, kan die lisensie ingevolge artikel 42 van die Wet ingetrek word of, in die geval van die hervestiging van ’n casino, kan die toestaan van die aansoek kragtens artikel 41B(7) van die Wet ingetrek word.”.

Byvoeging van Bylae 2

7. Die volgende Bylae word ná Bylae 1 by die regulasies bygevoeg:

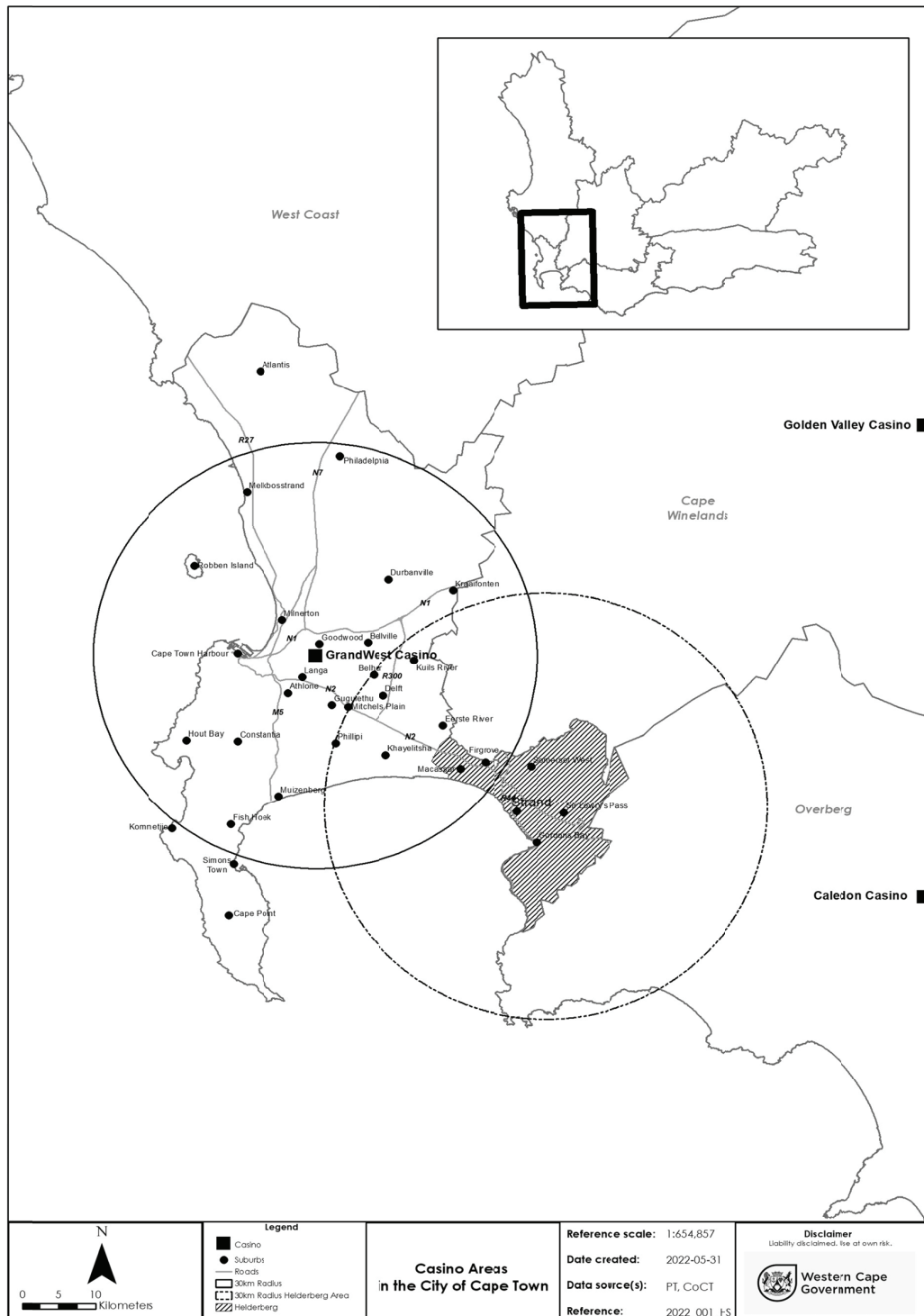
“BYLAE 2 CASINOGBIEDE IN PROVINSIE EN STAD KAAPSTAD (Regulasie 13B(2), (3) en (4))

Deel A Casinogebiede in Provinsie

Deel B

Casinogebiede in Stad Kaapstad

Vervanging van uitdrukkings

8. Die Regulasies word gewysig—
- (a) deur die uitdrukking “Provinsiale Administrasie: Wes-Kaap” waar dit ook al voorkom, deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang;
 - (b) deur onder die woord “Vertroulik” in die titelblok van Bylae 1 by die Regulasies die uitdrukking “Provinsiale Administrasie: Wes-Kaap”, deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang;
 - (c) deur in die tweede paragraaf van Bylae 1 by die Regulasies die uitdrukking “Provinsiale Administrasie: Wes-Kaap (PAWK)” deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang; en
 - (d) deur in die derde paragraaf van die verduidelikende notas bo-aan Bylae 1 by die Regulasies die uitdrukking “PAWK” deur die uitdrukking “Provinsiale Regering” te vervang.

Kort titel en inwerkingtreding

9. Hierdie regulasies heet die Wes-Kaapse Regulasies op Dobbelary en Wedrenne, 1996: Wysiging, 2022, en tree in werking op die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2022, behalwe vir die invoeging van regulasie 13D, wat in werking tree op die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Een-en-Twintigste Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2022.

PROVINSIALE KENNISGEWING**P.K. 82/2022****29 Junie 2022****WES-KAAPSE WET OP DOBBELARY EN WEDRENNE, 1996 (WET 4 VAN 1996)
WES-KAAPSE REGULASIES OP DOBBELARY EN WEDRENNE (GELDE EN KOSTE),
2016: KONSEP- TWEDE WYSIGING, 2022**

Die Provinsiale Minister van Finansies is van voorneme om, ingevolge artikel 81 van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996), die regulasies uiteengesit in die Bylae te maak.

BYLAE**Woordomskrywing**

1. In hierdie regulasies beteken “die Regulasies” die Wes-Kaapse Regulasies op Dobbelary en Wedrenne (Gelde en Koste), 2016, soos gepubliseer onder Provinsiale Kennisgewing 97/2016 gedateer 31 Maart 2016 en gewysig by Provinsiale Kennisgewings 81/2017 (gedateer 24 Maart 2017), 45/2018 (gedateer 26 Maart 2018), 36/2019 (gedateer 26 Maart 2019), 28/2020 (gedateer 25 Maart 2020), 37/2021 (gedateer 9 April 2021) en 39/2022 (gedateer 30 Maart 2022).

Wysiging van regulasie 6

2. Regulasie 6 van die Regulasies word gewysig deur die volgende subregulasie ná subregulasie (1) in te voeg:

“(1A) In subregulasie (1) beteken die woorde “enige verhoor hou of enige ondersoek uitvoer of instel, uitgesonderd ’n verhoor of ondersoek vir die toestaan of hernuwing van ’n lisensie” ook enige verhoor hou of enige ondersoek uitvoer of instel met betrekking tot die hervestiging van ’n besigheid of aktiwiteit beoog in artikel 41B(1) van die Wet.”.

Kort titel en inwerkingtreding

3. Hierdie regulasies heet die Wes-Kaapse Regulasies op Dobbelary en Wedrenne (Gelde en Koste), 2016: Tweede Wysiging, 2022, en tree in werking op die datum van inwerkingtreding van die Wes-Kaapse Twintigste Wysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne, 2022.

ISAZISO SEPHONDO

I.S. 79/2022

29 kweyeSilimela 2022

INQAKWANA LOKUCACISA NGOKUBANZI:

[] Amagama abhalwe ngqindilili kwizibiyeli ezisikwere abonakalisa oko kuye kwasuswa kwimithetho esele iphunyeziwe.

_____ Amagama akrwelelwe umgca ongqindilili ngaphantsi abonakalisa oko kufakelweyo kumthetho osele uphunyeziwe.

**UQULUNQO LOMTHETHO OSAYILWAYO WOLUNGISO WAMASHUMI
AMABINI WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 2022**

Kukwenza izilungiso kuMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996, kukufaka iinkcazelo ezintsha, ukususa izicelo zolungiselelo olufuna iBhodi yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni ibambe iingxoxo ngeenjongo ezithile; ukubhangisa izicelo izecelo zophuhliso; ukubhangiswa kwemiba yokusetyenziswa komhlaba; ukunika uhlobo lwezicelo apho uluntu olunokuzichasa okanye olunokuvakalisa izimvo zalo kuzo; ukwenza eminye imigaqo yokutshintshwa kweelayisenisi; ukwenza eminye imigaqo; ukutshintshwa kwendawo yoshishino okanye imicimbi yezoshishino; ukwenza eminye imigaqo ekhethekileyo ngokuhambelana nokusebenza kwekhasino exclusivity; ukwenza olunye ulungiselelo lwemigaqo nemithetho; ukuqalisa ngoqinisekiso kuphuculo lokubhaliweyo; nokuvulela imiba ehambelana nezehlo ezo.

IYAMISELWA KE NGOKO KE yiPalamente yePhondo leNtshona Koloni, ngokolu hlobo lulandelayo:—

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 1 loMthetho 4 ka-1996, njengoko lenziwe izilungiso licandelo 4 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 1 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 1 loMthetho 4 ka-1999, icandelo 1 loMthetho 11 ka-2000 namacandelo 1 no-3 loMthetho 4 ka-2006

1. Icandelo 1 loMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMthetho 4 ka-1996) (uMthethongqangi), lenziwa izilungiso kwicandelwana (1)—

- (a) ngokuthi kucinywe ingcaciso ethi “Isicelo sokwakha”; kwanangokuthi
- (b) ngokuthi kufakelwe emva kwengcaciso “yePhondo” le ngcaciso ilandelayo:
 “‘uRhulumente wePhondo’ ubhekisa kuRhulumente wePhondo leNtshona Koloni;”.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 18 loMthetho 4 ka-1996, njengoko kwenziwe izilungiso kulo licandelo 16 loMthetho 4 ka-1997 necandelo 7 loMthetho 11 ka-1997

2. Icandelo 18 loMthetho watanci lenziwa izilungiso—

- (a) ngokuthi kufakelwe endaweni yecandelwana (1) kumhlathana (1) womhlathi (a) walo mhlathana ulandelayo:

- “(a) uphando olubhekiselele kwimiba ejongene neenkcukacha zabucala ngokubhekiselele nakusiphi na isicelo selayisenisi okanye ukulungiswa kwelayisenisi,”; kunye
- (b) nangokufaka endaweni yomhlathi (d) wecandelwana (8) lo mhlathi ulandelayo:
- “(d) xa kuxoxwa nawuphi na umcimbi olunokuthi upapasho lwawo, ngokwembono yeBhodi, luvulele namphi na umfakisicelo selayisenisi okanye ukwenziwa kweenguqu kwilayisenisi ukuze kuhoyeke ngaphezu kwakhe namphi na omnye umfakisicelo.”.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 23 loMthetho 4 ka-1996, njengoko lenziwe izilungiso licandelo 20 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 8 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 2 loMthetho 4 ka-1999, icandelo 4 loMthetho 1 ka-2003 necandelo 1 nele 10 loMthetho 4 ka-2006

3. Icandelo 23 loMthetho watanci lenziwa izilungiso—

- (a) ngokuthi kufakwe endaweni yecandelwana (1) lomhlathana (i) womhlathi (a) kufakelwe lo mhlathana ulandelayo:
- “(i) namphi na umfakisicelo selayisenisi okanye ukwenziwa kweenguqu kwilayisenisi phantsi kwalo Mthetho,”;
- (b) ngokuthi kufakwe endaweni yecandelwana (1) lomhlathana (i) womhlathi (b) kufakelwe lo mhlathana ulandelayo:
- “(i) namphi na umfakisicelo selayisenisi okanye ukwenziwa kweenguqu kwilayisenisi phantsi kwalo Mthetho,”;
- (c) ngokuthi kufakwe endaweni yecandelwana (2) eli candelwana lilandelayo:
- “(2) Noxa likho nje icandelo 23(1), [i] Bhodi iya kuthi ichophe ngenjongo yokuqwalasela isicelo selayisenisi yokuqhuba ishishini lomzi wongcakazo, isisicelo eso esimiselwe ngokwemigaqo yecandelo 41B(1) esiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo, apho nayiphi na ilayisenisi yokungcakaza iya kuthi irhoxiswe okanye, ngokwemigaqo yecandelo 42(3)(b), apho ilayisenisi kufuneka inqunyanyisiwe.”; ze
- (d) ngokuthi kufakwe endaweni yecandelwana (5) leli candelwana lilandelayo:
- “(5) Kuyo nayiphi na intlagano yokuchotshelwa kwesicelo selayisenisi okanye sokwenziwa kweenguqu kwilayisenisi phantsi kwalo Mthetho, umntu owenza eso sicelo [saloo] layisenisi okanye sezo nguqu futhi ke nabani na othi ochasana nokunikezelwa [kwaloo] layisenisi okanye ukwenziwa kweenguqu kuya kulindeleka ukuba avele ngaphambi kwale Bhodi ze abize namangqina aza kuxhasa isicelo okanye isichasaniso eso, ze apheke esophula ngemibuzo amanye amangqina.”.

Ukususwa kwecandelo 32A loMthetho 4 ka-1996, nanjengokuba linganelwe licandelo 10 loMthetho 10 ka-1997 laze kwenziwa izilungiso kulo ngokwecandelo 1 loMthetho 4 ka-2006

4. Icandelo 32A loMthetho watanci liyabhangiswa.

Ukubhangiswa kwicandelo 32B loMthetho 4 ka-1996, nanjengokuba linganelwe licandelo 10A loMthetho 10 ka-1997

5. Icandelo 32B loMthetho watanci liyabhangiswa.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 33 loMthetho 4 ka-1996, njengoko lenziwe izilungiso licandelo 1 loMthetho 4 ka-2006

6. Icandelo 33 loMthetho watanci lenziwa izilungiso ngokwenza utshintsho kwicandelwana (1) leli candelwana lilandelayo:

“(1) [Namphi na umntu othi okanye] Umntu othi anqwenele ukuchasa okanye aveze izimvo zakhe nasiphi na isicelo selayisenisi okanye ukuvakalisa uluvo lwakhe kuso nasiphi na isicelo esenziweyo [selayisenisi] phantsi kwalo Mthetho opapashwe ngokwemiqathango yecandelo 32(2)(a), angakwenza oko ngokuthi azise iBhodi ngesaziso esibhalwe phantsi achaze nemihlaba asichasela phezu kwayo okanye aluvakalisela phezu kwayo olo luvo, ekwenza oko ngokwenkqubo emiselweyo.”.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 34 loMthetho 4 ka-1996, njengoko litshintshwe licandelo 28 loMthetho 4 ka-1997 laze lenziwa izilungiso licandelo 1 loMthetho 4 ka-2006

7. Icandelo 34 loMthetho watanci lenziwa izilungiso ngokuthi kufakwe endaweni yecandelwana (2) kumagama angaphambi komhlathi (a) kufakwe la magama alandelayo:

“Ngokufaka isicelo [selayisenisi] phantsi kwalo Mthetho, umfakisicelo uyavuma ukuba iBhodi okanye naliphi na ilungu okanye igosa eligunyazisiweyo lingathi—”.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 35 loMthetho 4 ka-1996, njengoko lenziwe izilungiso licandelo 29 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 11 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 5 loMthetho 4 ka-1999 kwanamacandelo 1 no-16 loMthetho 4 ka-2006

8. Icandelo 35 loMthetho watanci lenziwa izilungiso—

(a) ngokwenza utshintsho kwicandelwana (3) lomhlathana (iii) womhlathi (a) walo mhlathana ulandelayo:

“(iii) ulwakhiwo olo asilolwakhiwo lungayifanelanga indawo leyo luqhutywa kuyo, ngokuphathelele kwinkalo yentlalo, eyenkolo, eyemfundo, eyenkubeko, eyoqoqosho, iinkalo [**zendalo engqongileyo, eyothutho neyokusetyenziswa komhlaba**] kunye neyothutho neyeendlela [**zokusetyenziswa komhlaba**];” kunye

(b) nangokuthi kufakelwe kwicandelwana (3) emva komhlathana (iii) womhlathi (a) walo mhlathi ulandelayo:

“(iiiA) umfakisiselo unelungelo lokungena asebenzise esi sakhiwo kubhekiswa kuso:”

Ukufakelwa kwecandelo 35A kuMthetho 4 ka-1996

9. Eli candelo lilandelayo liyafakelwa kuMthethongqangi emva kwecandelo 35:

“Iziceo zezilungiso, izilungiso kunye neenguqu kwiinkcukacha zezakhiwo ezithile

35A. (1) Kulandelwa icandelwana (2) namacandelo 41(1) no-41B(1), u-(3) no-(4) umnini welayisenisi angathi afake isicelo kwiBhodi sokwenza izilungiso kuzo naziphi na iinkcukacha ezikwilayisenisi ekumnini welayisenisi.

(2) Oku kulandelayo akunakulungiswa ngokwecandelwana (1):

- (a) isithuba sokusebenza selayisenisi engeyiyo eyethutyana; okanye
- (b) iinkcukacha zendawo ebhalwe kwilayisenisi echaza indawo ekusetyenzelwa kuyo esaqwalaselwa kwicandelo 27(dA), (j), (kA) okanye 47.

(3) Umnini welayisenisi ofaka isicelo sokwenziwa kwezilungiso kwelayisenisi nguye ohlawula imali ye sicelo sezilungiso esimiselweyo, phantsi komqathango wokuba iBhodi ingathi, xa kuthe kwabonakaliswa injongo entle, bamkhwebule uninzi waloo layisenisi ekuhlawuleni imali epheleleyo okanye ingxenye yaleyo imiselweyo.

(4) Kusebenza imiqathango yamacandelo 32, 35(1), (2) no-(4), notshintsho oludingekayo, kwizicelo zokwenziwa kwezilungiso, kulandelwa icandelwana (5) no- 41B(10).

(5) Izibonelelo zecandelo 35(4) azisebenzi kwisicelo esimiselwe kwicandelo 41(B) nesichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo.

(6) IBhodi ingalungisa naziphi iimpazamo ezikwilayisenisi.

(7) Izibonelelo zecandelwana (3) no-(4) azisebenzi ekulungisweni kweempazamo ezikwilayisenisi.

(8) Noxa kukho icandelwana (7), icandelo 35(1) lisebenzisana, notshintsho oludingekayo, kwisicelo esenziwe ngumnini welayisenisi kwiBhodi kwisicelo sokulungisa naziphi iimpazamo ezikwilayisenisi elikumnini welayisenisi.

(9) IBhodi ayinakunyanzelisa ukuhlawulwa kwemali okanye kwemirhumo kumnini welayisenisi ngokulungisa naziphi iimpazamo ezikwilayisenisi, ukutshintshwa kweenkcukacha zendawo yekhasino kulandela isicelo esichazwe kwicandelo 41B(4), okanye ukukhutshwa kwelayisenisi elungisiweyo kumnini layisenisi emva kokulungiswa okanye ukutshintshwa kweenkcukacha zendawo yekhasino kulandela isicelo eso simiselwe kwicandelo 41B(4).

(10) Icandelwana (9) alisebenzi ekulungisweni kweempazamo ezazenziwe ngumnini welayisenisi ngokunika iBhodi iinkcukacha ezineempazamo.

(11) Apho iBhodi ivumela isicelo sezilungiso, okanye ilungisa naziphi iimpazamo ezikwilayisenisi, okanye ifumane isicelo sokutshintsha iinkcukacha zendawo yekhasino njengoko kuchaziwe kwicandelo 41B(4), IGosa lingathi ngokwenziwa kwelayisenisi yabanini belayisenisi ezikhoyo, nangokuxhomekeke kwicandelo 41B(16), azenze izilungiso kwilayisenisi eyakuthi inikwe umnini layisenisi.”.

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 37 loMthetho 4 ka-1996, njengoko lenziwe izilungiso licandelo 31 loMthetho 4 ka-1997 namacandelo 1 no-17 loMthetho 4 ka-2006

10. Icandelo 37 lalo Mthethongqangi lenziwa izilungiso—

(a) ngokufakelwa kumhlathi (f) wecandelwana (1) kwalo mhlathi ulandelayo:

“(f) ochaphazela isakhiwo apho kuza kube kuqhutywa khona iintshukumo zongcakazo kuquka nophuhliso loko ngokwamaxesha ekuvunyelwene ngawo phakathi kweBhodi kwakunye nomnini welayisenisi kwanokusetyenziswa kwayo”;

(b) ngokuthi kufakwe kwicandelwana (1) emva komhlathi (l) walo mhlathi ulandelayo:

“(lA) ngokubhekiselele ekufudesweni komsebenzi wezoshishino ogunyaziswe yilayisenisi, kuquka nalemiba ilandelayo:

(i) ukungeniswa kwengxelo kwiBhodi emalunga—

(aa) nokuthobela imithetho nemeko yokusebenzisa ilayisenisi yekhasino esele ikhona njengoko kuchaziwe kwicandelo 41B(5)(a)(ix);

(bb) inkqubela esele yenziwe ngumnini layisenisi yokusebenzisa umzi wongcakazo malunga nokufuduswa komzi wongcakazo;

(ii) nayiphi na eminye imiba njengoko kuchaziwe kwicandelo 41B(5);

(iii) nayiphi na imiba ehambelana nokufuduswa komsebenzi wezoshishino egunyaziswe yilayisenisi echaziweyo kwelicandelo”;

kunye

(c) ngokuthi kufakwe endaweni yomhlathi (m) walo mhlathi ulandelayo:

“(m) ochaphazela izohlwayo zokusilela ukuthobela imiqathango ephathelele kumaxesha amiselwe kumhlathi (f) **[wesicelo sophuhliso]**;

Ukwenziwa kwezilungiso kwicandelo 41 loMthetho 4 ka-1996, njengoko litshintshwe licandelo 35 loMthetho 4 ka-1997 laze lenziwa izilungiso licandelo 10 loMthetho 11 ka-1997, icandelo 7 loMthetho 4 ka-1999, amacandelo 1 no-19 loMthetho 4 ka-2006 necandelo 5 loMthetho 7 ka-2013

11. Icandelo 41 loMthetho watanci lenziwa izilungiso ngokucinywa kwamacandelwana (2) no-(3).

Ukufakelwa kwecandelo 41B, 41C no-41D kuMthetho 4 ka-1996

12. Eli candelo lilandelayo liyafakelwa kuMthetho watanci emva kwecandelo 41A:

“Ukufuduka

41B. (1) Kulandelwa icandelwana (2), ukuba umnini welayisenisi oxelwe kwicandelo 27(a), (d), (e), (f), (g) okanye (hB) ufuna ukuhambisa ishishini lakhe okanye imisebenzi egunyaziswe yilayisenisi kumasango agunyazisiweyo kwilayisenisi esiya kwamanye amasango, umninilayisenisi uya kufaka isicelo kwiBhodi ngokwemiqathango yecandelo 35A(1) ukuba kulungiswe iinkcukacha zesakhiwo esibhalwe kwilayisenisi.

(2) Icandelwana (1) alibhekisi kumntu onelayisenisi yokuqesha yelizwe exelwe kuMthetho kaZwelonke.

(3) Ukuba umnini welayisenisi ngokuqwalasela kwicandelo 27(dA), (j), (kA) okanye 47 ufuna ukuhambisa ishishini lakhe okanye imisebenzi egunyaziswe yilayisenisi egunyazisiweyo kwilayisenisi esiya kwamanye amasango, umnini layisenisi uya kufaka isicelo kwiBhodi selayisenisi yalo masango athuthela kuwo.

(4) Kwimeko apho umnini layisenisi yokusebenza ingeyiyo ilayisenisi yokuqhuba ishishini longcakazo athi afuduse iiofisi zolawulo zeshishini a ulawulo lwe ofisi apho imisebenzi yonkcakazo ingenzekiyo khona, ukusuka kwamanye amasango ukuya kwamanye, kuya kulindeleka ukuba—

- (a) azise iBhodi ngemfuduko leyo ubuncinci kwisithuba seenyanga ezintathu ngaphambi kokufuduka;
- (b) apho kuyimfunekho khona, acele iBhodi ukuba ikhuphe enye ilayisenisi ekwenziwe iinguqu kuyo ukuze idize iinkcukacha zedilesi entsha; ‘ze
- (c) uaqinisekise ukuba iBhodi iyafikelela kweso sakhiwo ukuze ibe nakho ukuza kusihlola isakhiwo eso ngenjongo yokuqinisekisa ukuba siyayithobela imimiselo yalo Mthetho kunye noMthetho kaZwelonke.

(5) IBhodi ayiyi kusuphumeza isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) nesiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo—

(a) de ibe ikholisekile ukuba—

- (i) loo mzi wongcakazo usacetywayo uya kuphakamisa ukudalwa kwamathuba engqesho nezokhenketho kweli Phondo fakisicelo ume kakuhle ngokwasezimalini yaye unemali eyaneleyo yokokha ikhasino kuloo ndawo aya kuyo kunye naziphi na ezinye izinto ezingundoqo ezihambelana nekhasino, yaye uza kukwazi ukuyigcina usebenza umzi wongcakazo nezibonelelo zawo;
- (ii) inkxasomali yaloo mfuduko yomzi wongcakazo inikezelwe ngumtu, umbutho okanye iqumrhu elinesidima;
- (iii) esi sakhiwo sithi okanye siya kuthi ekugqityweni siyifanele injongo esakhelwe yona phantsi kwelayisenisi yokushishina njengomzi wongcakazo;
- (iv) uphuhliso okanye umiselo olusacetywayo lwalo mzi wongcakazo ufudusiweyo awuyonto ingafunwayo kule ngingqi ufudukela kuyo ngokwemiba ephathelele kwicimbi yoluntu, eyenkolo, eyemfundo, eyenkubeko kwaneyoqoqosho;
- (v) umfakisicelo unelungelo lokusisebenzisa eso sakhiwo;
- (vi) umfakisicelo umi kakuhle ngokwasezimalinu yaye unemali ekwaneleyo ukwakha okanye ukumisela lo mzi wongcakazo ufudusiweyo ngokwamaxesha akwamiselwe ngumfakisicelo buqu ukuze usebenze kakuhle umzi wongcakazo;
- (vii) umfakisicelo uqhuba ishishini lomzi wongcakazo kwesi sakhiwo sisenelayisenisi yokusebenza esiyithobelayo imigaqo yalo Mthetho, uMthetho kaZwelonke kwanayo nayiphi na imigaqo eyenziwe ngokoMthetho kaZwelonke;
- (viii) umfakisicelo uya kuqhuba nokuyithobela imiqathango esalawulayo kweso sakhiwo sisacetywayo, kangangokuba ifanelekileyo kweso sakhiwo okanye kuloo ngingqi uza kufudukela kuyo umzi lowo wongcakazo;
- (ix) umfakisicelo uya kuqhuba nokuyithobela imiqathango esalawulayo ekwilayisenisi yokushishina ngomzi wongcakazo eliphathelele ekufakeni igalelo—
 - (aa) kwinkqubo yokuxhotyiswa kwaantu abamnyama ngokoqoqosho njengoko kumiselwe kwicandelo 53 loMthetho kaZwelonke; kunye
 - (bb) nokutyala imali kwiinkqubo zoluntu, ezidingeka kuloo ngingqi ufudukela kuyo umzi lowo wongcakazo, isithuba sexesha avumelana ngalo umfakisicelo kunye nabaxhamli, ze lithi lakuphela elo xesha, ibe yeminye iminyaka emibini, ebalwa ukususela mhla umzi wongcakazo

ofudusiweyo oqale ngayo ukusebenza njengoko kumiselwe kwicandelwana (12);

- (x) umfakisicelo uthe, kwisicelo asingenise kwiBhodi, wadiza konke nangenyaniso ngayo yonke imiba emiselwe okanye eedizwe yiBhodi, ndawonye neenkukacha ezichaphazelekayo kwinkalo yesicelo esithe savuelelwa ukuhlolwa nguwonkewonke;
- (xi) ukuphumeza isicelo akuchasani nezidingo zoluntu yaye kuhambelana nomgaqonkquob kunye neenjongo zalo Mthetho; kwanokuba;
- (xii) umfakisicelo unalo ilunelo ngokwemigaqo yecandelo 29 yaye akakhutshelwanga ngaphandle ngokwemigaqo yecandelo 30; futhi ke

(b) ukuba ngokoluvo lweBhodi likho ithuba lokuba ukuphunyezwa kwesi sicelo kungadala ukuqhambuka okanye ukunwenwa kwemeko evimba amanye amashishini.

(6) Noxa likho nje icandelo (5), xa kuqwalaselwa isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) nesichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo, iBhodi ingathi iqwalasele nawuph na umba ochaphazela esi sicelo nesithi siwele kumgaqonkqubo nakwiinjongo zalo Mthetho.

(7) Emva kokuqwalaselwa kwesi sicelo simiselwe kwicandelo (1) nesiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo ze, ukuba kuyimfuneko, naziphi na izichaso okanye nayiphi na imeko yokuchotshelwa, uphando okanye imibuzo ephathelele koko, iBhodi ingathi—

- (a) isikhabe isicelo;
- (b) isiphumeze isicelo; okanye
- (c) ikunqumamise ukuchotshelwa kwesicelo,

ngokwayama kwimigaqo nemiqathango enokuyibona ifanelekile.

(8) IBhodi iya kuthi yazise umfakisicelo ngembalelwano ngesigqibo sayo esimiselwe kwicandelwana (7).

(9) Ngokwemigaqo yecandelo 37, iBhodi ingafaka izilungiso kwimiqathango esele ikho kwilayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza okanye imisele eminye imiqathango kuloo layisenisi, ngenjongo yokunika ingqwalasela kwimiba ephathelele ekufudusweni komzi wongcakazo.

(10) Noxa likho nje icandelo 32(1)(b), isicelo esimiselwe ngokwemigaqo yecandelwana (1) esiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo siya kuquka ubuncinci aaxwebhu neenkukacha ezimiselweyo ngenjongo yokuvulela ithuba iBhodi ukuze izikholise malunga nemiba emiselwe kwicandelwana (5).

(11) Noxa siphunyeziwe nje sona isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) esiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo okanye ekukhutshweni kwelayisenisi efakwe izilungiso ngokwemigaqo yecandelo 35A(11), ukufakwa kwezilungiso ezichaphazelekayo apha kuqala ukwenzeka ngomhla umnini welayisenisi leyo aqala ngalo ukusebenza kwishishini elo longcakazo elifudusiweyo.

(12) Ngokwemigawo yecandelwana (13), umhla eliqala ngalo ukusebenza ishishini longcakazo elifudusiweyo njengoko kumiselwe kwicandelwana (11) uya kuba ngulowo uphuma kumnini welayisenisi leshishini lokungcakaza emva kokuba ebonisene neBhodi.

(13) Umnini welayisenisi yokushishina ngokungcakaza onesicelo esimiselwe kwicandelwana (1) nesiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo wakhe nesithe saphunyezwa phantsi kwecandelwana (7) kufuneka aqalise ukusebenza kweli shishini lokungcakaza lifudusiweyo kwisithuba seshumi elinesibhozo leenyanga ukususela ngomhla iBhodi esiphumeze ngayo isicelo.

(14) Ukuba umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza elimiselwe kwicandelwana (13) aliqali ukusebenza kweli shishini lifudusiweyo longcakazo ngosuku olumiselwe kwicandelo (13), iBhodi iya kuthi ikurhoxise ukuphunyezwa kwesicelo, ze kusebenze imimiselo yecandelo 42, neenguqu ezifanelekileyo.

(15) Noxa sele siphunyeziwe nje isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) esiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo, kwanoxa ekho nje amacandelwana (11) no-(12), kwanangokwemigawo yecandelwana (13), umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza akanakho ukuqalisa ukusebenza kulo mzi wongcakazo ufudusiweyo de ezi zidingo zilandelayo zibe zizuzekile:

- (a) ugqityiwe umsebenzi wokwakhiwa okanye wokumiselwa komzi wongcakazo ofudusiweyo;
- (b) iBhodi isihlolile isakhiwo salo mzi wongcakazo ufudusiweyo;
- (c) iBhodi ikholisekile ukuba imitshini yongcakazo, izixhobo zongcakazo kunye nempahla eza kusetyenziselwa ukungcakaza, imidyarho okanye iintshukumo ezikumila kunjalo kulo mzi wongcakazo ufudusiweyo iyazithobela iimfuno ezidingekayo zalo Mthetho kaZwelonke; yaye
- (d) iBhodi ikuphumezile ukuqaliswa kweentshukumo zoshishino kulo mzi wongcakazo ufudusiweyo emva kokuba ithotyelwe imigaqo yemihlathi (a), (b) no-(c).

(16) IGosa ELongameleyo alinakho ukwenza ukuba kukhutshwe ilayisenisi ekwenziwe izilungiso kuyo ngokwemigaqo yecandelo 35A(11) kumnini welayisenisi yokushishina ngokungcakaza onesicelo sakhe esimiselwe kwicandelwana (1) nesichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo esithe saphunyezwa ukuba iBhodi ilazisile iGosa ELongameleyo ukuba izidingo zecandelo (15) azithotyelwanga.

(17) Noxa ikho nje imimselo yamacandelwana (11) no-(12) okanye yecandelo 41(4), umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza onesicelo sakhe esimiselwe kwicandelwana (1) nesiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo esithe saphunyezwa uya kuzikhwebula ekuqhubeni eli shishini longcakazo kwesi sakhiwo asasebenzela kuso xa ebonisa ngelayisenisi yakhe esasebenzayo kwiBhodi.

(18) Noxa likho nje icandelwana (17), iBhodi ingathi nangaliphi na ixesha inike umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza imvume ebhalwe phantsi ngokwemigaqo yecandelo 41(4) ukuba ayeke ukuqhuba iintshukumo zokungcakaza ngenjongo yokunikezela isikhokelo kwinkqubo yokufuduka.

(19) Apho umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza uthe wangenisa kwiBhodi isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) esiphathelele ekufudusweni kweshishini lakhe lokungcakaza, nokwanqwenela ukuhlaziya ilayisenisi yokungcakaza ngokwemigaqo yecandelo 40, ukuhlaziywa kwelayisenisi kuya kuchaphazela umzi wongcakazo kwisakhiwo osasebenzela kuso.

(20) Apho umnini welayisenisi yokungcakaza athe wafaka kwiBhodi isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) esichaphazela ukufuduswa kweshishini elo lokungcakaza, iBhodi iya kuthi yazise umnini welayisenisi yokungcakaza kweli Phondo, ngembalelwano, ngesaziso sesicelo esithe sapapashwa ngokwemigaqo yecandelo 32(2)(a).

(21) Ukuba umnini welayisenisi yokushuba ishishini longcakazo othe waziswa ngokwemigaqo yecandelwana (20) unomnqweno wokufaka isicelo esimiselwe kwicandelwana (1) nesiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo wakhe, yaye nale ngingqi afuna ukufudukela kuyo ikwayile idizwe kwisicelo ekubhekiswa kuso kwicandelwana (20), umnini welayisenisi yokushishina ngokungcakaza angathi asifake eso sicelo kwiBhodi kwisithuba sexesha lokufakwa kwezimvo esichaphazela isicelo esimiselwe kwicandelwana (20), kwanokuba imimiselo yecandelwana (20) iya kusebenza, ikhatshwa ziingunqu ezifanelekileyo.

(22) Apho iBhodi ifumana ngaphaya kwesicelo esinye esimiselwe kwicandelwana (1) esiphathelele ekufudusweni komzi wongcakazo, ze nezo ngingqi kucetywa ukufudukelwa kuzo zibe ziyingingqi enye, iBhodi le iya kuziqwalasela ezi zicelo ngaxeshanye.

(23) Xa kuqwalaselwa ukuba sesiphi na isicelo esimiselwe kwicandelwana (22) esikhethekayo, iBhodi iya kuqwalasela ukuba sesiphi na kwezi zicelo, ngokugqibeleleyo, esizalisekisa ngeyona Ndlela ingcono iinjongo zalo Mthetho, kuquka nethuba lokufaka igalelo ekuphuculweni kwemeko yoluntu kwanokufaka igalelo kuqoqosho lwePhondo.

(24) ILungu elithwaliswe uxanduva lingathi lenze imimiselo emiselwe kwicandelo 41C no-41D ngenjongo yokusombulula ukusasazeka ngokweengingqi zemihlaba kwamashishini okungcakaza kwiPhondo ngokubanzi, okanye ngokweenjongo zokufuduka.

(25) Ngokweenjongo zecandelwana (5)(a)(ix)(bb) “ukufaka igalelo eliligalelo elisuka kwiinkampani lisiya eluntwini” kuthetha igalelo lomfakisicelo lemali kwanelo lingelo lemali kuluntu kwanengingqi yokuhlala ewela ngaphandle komhlaba elishishinela kuwo.

(26) Ngenxa yeenjongo zecandelwana (5)(g)(ii) “inkxaso kubatyalizimali boluntu” ithetha inkxaso yomfakisicelo eyimali naleyo ingeyomali eya kuluntu nakubemi bendawo engaphandle kwendawo eqhelekileyo yokwenza imisebenzi yezoshishino.

Elona nani liphezulu leelayisenisi zokushishina ngongcakazo likhutshwa okanye ligcinwa kwingingqi

41C. (1) Noxa ikho nje imimiselo kwicandelo 81(1), iLungu elithwaliswe uxanduva linakho ukuthi ngokwemigaqo yommiselo likhuphe elona nani liphezulu livumelekileyo leelayisenisi zokushishina ngokungcakaza ohlobo oluthile anokuthi amatyeli ngamatyeli anikezelwe okanye agcinwe kwingingqi ethile, emva kokubonisana—

- (a) neBhodi;
- (b) norhulumente bamakhaya abamanyeneyo njengoko kumiselwe kwicandelo 154(2) loMgaqosiseko woMzantsi Afrika, ka-1996;
- (c) noompala abachaphazelekayo ngokwemimiselo; kunye
- (d) namalungu achaphazelekayo eBhunga Lolawulo athwaliswe uxanduva lwale miba kweli Phondo:
 - (i) oorhulumente bamakhaya;
 - (ii) ezophuhliso loluntu; kunye
 - (iii) namathuba oqoqosho nezokhenketho.

(2) Ekuthabatheni isigqibo ngemiba emiselwe kwicandelwana (1), iLungu elithwaliswe uxanduva liya kuthi liqwalasele ubuncinci le miba ilandelayo:

- (a) inani elikhoyo leelayisenisi ezichaphazelekayo kwanokusasazeka kweelayisenisi kweli Phondo okanye kwingingqi ethile kweli Phondo, kwanexesha lokusebenza kweelayisenisi;
- (b) ukunqweneleka kokwandiswa kweentshukumo zokungcakaza kweli Phondo, nokuthatyathelwa ingqalelo kwale miba ilandelayo:
 - (i) umgaqo wokukhuthaza ngokugqithisileyo ungcakazo kweli Phondo;
 - (ii) iinkalo zezoluntu, ezenkolo, ezemfundo, ezenkubeko nezooqoqosho, kuquka—
 - (aa) nokuqwalaselwa kwesihlo kwakunye neziphumo zokungcakaza ngokugqithisileyo nangokunenakuzilawula ekungcakazeni kuluntu kweku Phondo;
 - (bb) ifuthe lokungcakaza kwanokudlala imidyarho kubahlali bayo nayiphi na ingingqi yeli Phondo;
 - (cc) ukunciphisa ukungena kwamaqela asemngciphekweni ekungcakazeni nasekudlaleni imidyarho;
 - (dd) ithuba lokuba ungcakazo nemidyarho ibe negalelo kuqoqosho lweli Phondo;

- (ee) ukuphakamisa ukudalwa kwamathuba engqesho kwishishini lezongcakazo; kwakunye
 - (ff) nokulondoloza ukuzinza kwengeniso yerhafu yephondo ngokwemigaqo yalo Mthetho;
 - (iii) ukukhuthaza izinga lokhuphiswano kwishishini longcakazo;
 - (iv) iyantlukwano kubanini beli shishini longcakazo;
 - (v) ukuphakamisa ukuxhotyiswwa kwabantu abamnyama ngokoqoqosho; kwakunye
 - (vi) nokuphakamisa izidingo zoluntu, kwakunye nomgaqonkqubo, ndawonye neenjongo zalo Mthetho.
- (3) Ummiselo omiselwe kwicandelwana (1) ungathi ufake isicelo sexesha elithile elinokumiselwa liLungu elithwaliswe uxanduva.

Ukusondelelana kwezakhiwo

41D. (1) Noxa ikho nje imimiselo yecandelo 81(1), iLungu elithwaliswe uxanduva lingathi limisele ngokommiselo umgama phakathi kwezakhiwo apho kuqhutywa khona ungcakazo okanye imidyarho phantsi kwesigunyaziso selayisenisi kwezinye izakhiwo apho zenzeka khona ezi ntshukumo phantsi kwesigunyaziso selayisenisi, emva kokubonisana namahlakani ekubhekiswa kuwo kwicandelo 41C(1).

(2) Ekumiseleni umgama omiselwe kwicandelwana (1), iLungu elithwaliswe uxanduva liya kuthi linike ingqwalasela ubuncinci le miba ilandelayo:

- (a) inani elisekhoyo lezakhiwo apho kuqhutywa khona iintshukumo zongcakazo nemidyarho phantsi kwesigunyaziso selayisenisi kwanokusasazeka kwezi zakhiwo kwimihlaba yeli Phondo kwingingqi ethile kweli Phondo, kwakunye nexesha lokusebenza kwezi layisenisi ligunyazisa iintshukumo kwezi zakhiwo;
- (b) umgaqo wokungakhuthazi ngokudlulisileyo ungcakazo kuyo nayiphi naingingqi yeli Phondo;
- (c) iinkalo ezichaphazela uluntu, ezenkolo, ezemfundo, ezenkcubeko kunye nezozoqosho, kuquka—
 - (i) nokusonjululwa kwezehlo kwakunye nemivuka yokungcakaza nokudlala imidyarho kakhulu nangokungakwazi ukuzilawula echaphazela uluntu kweli Phondo;
 - (ii) ifuthe longcakazo nemidyarho kubahlali bayo nayiphi na ingingqi yeli Phondo;
 - (iii) ukunciphisa ukubekwa esichengeni sokungcakazo nokudlal imidyarho kwamaqela asemngciphekweni;
 - (iv) ithuba lokuba ungcakazo nemidyarho ibe negalelo kuqoqosho lweli Phondo; kwakunye

- (v) nokulondoloza uzinzo lwengeniso yerhafu yeli phondo eqokelelwe ngokwemigaqo yalo Mthetho;
 - (d) ukuphakamisa ukhuphiswano kwishishini lokungcakaza; kwakunye
 - (e) nokuphakamisa izidingo zoluntu, kwakunye neenjongo zomgaqonkqubo walo Mthetho.
- (3) Ummiselo omiselwe ngokwemigaqo yecandelo (1) ungathi usebenze isithuba esithile sexesha ngokumiselwa liLungu elithwaliswe uxanduva.”.

Ukubhangiswa kwecandelo 44A, njengoko kufakiwe licandelo 13 loMthetho 11 ka-1997

13. ICandelo 44A loMthetho watanci libangisiwe.

Ukufakwa kwezilungiso kwicandelo 45 loMthetho 4 ka-1996

14. ICandelo 45 loMthetho watanci lifakwa izilungiso—

- (a) ngokuthi kukhutshelwe icandelwana (4) lala macandelwana alandelayo:

“(4) Ilayisenisi yokuqhuba ishishini longcakazo liya kuthi liqhotyoshelwe kwisakhiwo esidizwe kwilayisenisi leyo[, **nesiya kuthi sakihiwe ngokwemigaqo yohlono oluphunyeziweyo**].”; kwanokuthi
- (b) kufakelwe emva kwecandelwana (4) leli candelwana lilandelayo:

“(4A) Isakhiwo esimiselwe kwicandelwana (4) siya kwakhiwa ngokwemigaqo yemithetho esebenzayo kwanayo nayiphi na imiqathango enokuthi imiselwe yiBhodi.”.

Ukufakelwa kwezilungiso kwicandelo 75 loMthetho 4 ka-1996, njengoko kwenziwe izilungiso licandelo 61 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 16 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 15 loMthetho 11 ka-1997, icandelo 4 loMthetho 8 ka-1998, icandelo 2 loMthetho 10 ka-2000, icandelo 6 loMthetho 1 ka-2003 kunye namacandelo 1 no-33 loMthetho 4 ka-2006

15. ICandelo 75 loMthetho watanci ufakelwa izilungiso ngokuthi kukhutshelwe umhlathi (b) wecandelwana (1) lalo mhlathi ulandelayo:

- “(b) ligatya nawuphi na umqathango welayisenisi [yaye kwimeko yelayisenisi yokuqhuba ishishini longcakazo nawuphi na umqathango wesicelo esiphunyeziweyo esihambiselana nomsebenzi wokumiselwa kwesakhiwo];”.

Ukufakelwa kwezilungiso kwicandelo 81 loMthetho 4 ka-1996, njengoko ufakelwe izilungu licandelo 65 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 17 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 6 loMthetho 8 ka-1998, icandelo 8 loMthetho 1 ka-2003 kunye necandelo 1 loMthetho 4 ka-2006

16. ICandelo 81 loMthetho watanci ufakelwa izilungiso—

- (a) ngokuthi kukhutshelwe umhlathi (b) icandelwana (1) lalo mhlathi ulandelayo:
“(b) nawuphi na umba ophathelele kwisicelo selayisenisi okanye sokuhlaziywa okanye sokufakwa kwezilungiso kwilayisenisi;”;
- (b) ngokuthi kucinywe imihlathi (c), (d) no-(f) kwecandelwana (1); kunye
- (c) nokuhlonyelwa kwecandelwana (1) emva komhlathi (g) walo mhlathi ulandelayo:
“(gA) ukufuduswa kweshishini okanye kwentshukumo egunyaziswe ngelayisenisi;”.

Ukufakwa kwezilungiso kwicandelo 82 loMthetho 4 ka-1996, njengoko ufakelwe izilungiso licandelo 66 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 18 loMthetho 10 ka-1997, icandelo 9 loMthetho 1 ka-2003 kunye necandelo 1 loMthetho 4 ka-2006

17. ICandelo 82 loMthetho watanci ufakelwa izilungiso ngokuthi kukhutshelwe umhlathi (a) wecandelwana (1) lalo mhlathi ulandelayo:

- “(a) nawuphi na umba ophathelele kwisicelo selayisenisi okanye sokuhlaziywa okanye sokufakwa kwezilungiso kwilayisenisi;”.

Ukufakwa kwezilungiso kuShedyuli II woMthetho 4 ka-1996, njengoko ususwe licandelo 70 loMthetho 4 ka-1997 kwanenjengoko ufakwe izilungiso licandelo 18 loMthetho 11 ka-1997, icandelo 4 loMthetho 5 ka-1999, icandelo 4 loMthetho 10 ka-2000, icandelo 1 loMthetho 9 ka-2001, icandelo 1 loMthetho 7 ka-2009 kunye necandelo 7 loMthetho 7 ka-2013

18. UShedyuli II woMthetho watanci ufakelwa izilungiso ngokuthi kucinywe umhlathi 3.

Ukususwa kwentetho ekuMthetho 4 ka-1996

19. UMthetho watanci ufakwa izilungiso ngokuthi kususwe intetho ethi “Ulawulo lwePhondo: iNtshona Koloni”, yonke indawo evela kuyo, ze kufakelwe ethi “uRhulumente wePhondo”.

Ukufakwa kwezilungiso Ekuhlangahlengisweni Kwamacandelo kuMthetho 4 ka-1996, njengoko ufakelwe izilungiso licandelo 2 loMthetho 4 ka-1997 kunye necandelo 2 loMthetho 4 ka-2006

20. Ukuhlengahlengiswa kwamacandelo angaphambi kwecandelo 1 loMthetho watanci kufakwe izilungiso—

(a) ukufakelwa emva kokubhekisa kwisihloko secandelo 35 seli soloty lilandelayo:

“35A. Izicelo zokwenziwa kweenguqu, izilungiso kunye notshintsho lweenkcukacha zezakhiwo ezithile”; kwakunye

(b) nokufakelwa emva kokubhekisa kwisihloko secandelo 41A lala masoloty alandelayo:

“41B. Imfuduko

41C. Elona nani liphezulu leelayisenisi ezithe zanikezelwa okanye ezigciniweyo kwingingqi ethile

41D. Ukusondelelana kwezakhiwo”.

Isihloko esifutshane kunye nokuqala ukusebenza

21. Lo Mthetho ubizwa ngokuba nguMthetho woLungiso wamaShumni amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, yaye uqala ukusebenza ngomhla omiselwe yiNkulumbuso ngokuthi akudize oko kwiGazethi yePhondo.

**IMEMORANDAM ENGEZINTO ZOMTHETHO OSAYILWAYO
UQULUNQO LOMTHETHO WAMASHUMI AMABINI WONGCAKAZO NEMIDYARHO
WENTSHONA KOLONI, 2022**

1. IMVELAPHI

- 1.1 Ngo-1997, iKhabhinethi yePhondo leNtshona Koloni yamisela iiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo ukuze zithotyelwe yiBhodi yoNgvacakazo neMidyarho yeNtshona Koloni (iBhodi) xa kumiselwa ishishini lezongcakazo elinemvume kwiNtshona Koloni. IiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo zathi zapapashwa phantsi kweSaziso sePhondo 304/1997 kwiGazethi yePhondo 5170 yomhla wama-29 kweyeThupha ka-1997 yaye ukususela ngoko zathi zafakwa izilungiso.
- 1.2 IiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo zibonisa, phakathi kwqezinye izinto, ukuba amaphepha-mvume amahlanu okuqhutywa kwamashishini ongcakazo anikwe iNtshona Koloni aza kunikezelwa, ibe nye kwingingqi nganye kwimimandla emihlanu eyahlukeneyo.
- 1.3 IiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo zibonelela nangakumbi ukuba iilayisenisi zokuqhuba amashishini ongcakazo anikezelwa isithuba sesumi leminyaka yaye ke kusafuneka kukhutshwe neentlawulo ezizodwa isithuba selo xesha.
- 1.4 IiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo zikwadwelisa imiba ethile ekufuneka ifumane ingqwalasela kwiBhodi xa iqwalasela izicelo zamaphepha-mvume okuqhuba amashishini ongcakazo. Ngapha koko, kwakukho nesinye isidingo sokuba umzi ngamnye wongcakazo kufuneka wenze igalelo kumaphulo ozinzo loluntu lokuhlala kuloo ngingqi elisebenzela kuyo. Umzekelo, umzi wongcakazo onephepha-mvume lokusebenzela kummandla kaMaspala oMbaxa waseKapa kwakulindeleke ukuba ube negalelo lemali elili-R135 lezigidi xa iliziko leengqungquthela elikwinqanaba lehlabathi.
- 1.5 KwiNtshona Koloni okwangoku mihlanu imizi yongcakazo. Ukusekwa kwayo le mizi yongcakazo kwiNtshona Koloni, yayinikwe inye iphepha-mvume lokungcakaza kuloo ngingqi imiselwe kuyo isithuba seminyaka elishumi. Ukunikezelwa kweemvume zokuqhuba le mizi yokungcakaza, enye kummandla ngamnye, kwakwayanyaniswa nezithili ezintlanu zoomaspala kweli Phondo, ezizezi: ingingqi yeKapa eliMbaxa, iOverberg, uNxweme olukwiNtshona, uMzantsi Kapa kunye neBreede River. IiNkqubo zokuQulunqwa kweMigaqonkqubo ezinikwe umzi wongcakazo okwiKapa eliMbaxa ukuze libe nomgama ongama-75 eekhilomitha zokusebenza yodwa, umgama obalwe ukususela kwiHolo yeSixeko saseKapa.
- 1.6 La maxesha okusebenza yodwa ekubhekiswa kuwo ngentla apha aphelile. Ukususela ngoku, la migaqo yokusebenza ngokukodwa awayi kusebenza.
- 1.7 Isikhokelo somthetho esilungisiweyo nesiphathelele ekufudusweni kweshishini kunye neentshukumo kwanokufakwa kweenguqu kwikumaphepha-mvume kumiselwe kuMthetho wamaShumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, ka-2022 (uMthetho oSayilwayo).

- 1.8 Ngapha koko, imimiselo yezi Nkqubo zokuQulunqwa kweMithetho ephathelele kwimizi yongcakazo iya kukhwetyulwa.

2. IINJONGO ZALO MTHETHO USAYILWAYO

- 2.1 Eyona njongo iphambili yalo Mthetho Usayilwayo kukufaka izilungiso kuMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, ka-1996 (uMthetho 4 ka-1996) (uMthetho), kukunikezela isikhokelo sezomthetho esihlengahlengisiweyo ngenjongo yokufuduswa kwamashishini okanye yeentshukumo ezigunyaziswe phantsi kwephepha-mvume elimiselwe ngokwalo Mthetho, kuquka nemizi yongcakazo, kunye nokufakelwa kwezilungiso kwiilayisenisi. Ngenjongo yokumisela isikhokelo sezomthetho esihlengahlengisiweyo, kufuneka kwenziwe uthotho lwezilungiso ezinobuzaza nezingqindilili kulo Mthetho.
- 2.2 Ezinye zeenjongo zalo Mthetho oSayilwayo zezi:
- 2.2.1 ukuhlaziya esinye sesigama esisetyenziswa kulo Mthetho;
 - 2.2.2 kukususa izecelo zokwenza izakhiwo kwanokusetyenziswa komhlaba, ezothutho nemiba echaphazela indalo engqongileyo;
 - 2.2.2 kukucacisa ngeentlobo zezicelo anokuzikhaba okanye afake igalelo kuzo omnye umntu;
 - 2.2.3 kukuvulela inkqubo yokwenziwa kwezilungiso kwiphepha-mvume kwakunye nokwenziwa kweenguqu kwizakhiwo ezithile;
 - 2.2.4 kukususa umba weshishini elisebenza lodwa kwingingqi;
 - 2.2.5 kukuveza eminye imimiselo nemigaqo;
 - 2.2.6 kukuvulela ukuphuculwa kwezibhalo ezithile; kwakunye
 - 2.2.7 nokungenelela kwizehlo ethi ivele.

3. IZIQULATHO ZALO MTHETHO USAYILWAYO

- 3.1 **Isolotya 1** lalo Mthetho Usayilwayo lenza isilungiso kwicandelo 1 lalo Mthetho ngokuthi licime ingcaciso “Yesicelo sokwenza isakhiwo”. Esi ke sisilungiso esiza njengomvuka kwidebo lokucima nya icandelo 32A lalo Mthetho, elichaphazela izecelo zokwenziwa kwezakhiwo. Ngapha koko, iyanikezelwa ingcaciso “ngokaRhulumente wePhondo” ukuze kube nokusetyenziswa isigama esihlaziyiweyo kulo Mthetho.
- 3.2 **Isolotya 2** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kwicandelo 18(8) lalo Mthetho, eliza kuthi kungoku nje lubhekise ekwenziweni kwezilungiso kwiphepha-mvume.
- 3.3 **Isolotya 3** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kwicandelo 23(1) no-(5) lalo Mthetho njengomvuka wokuhlonyelwa kwala macandelo asacetywayo u-35A no-41B. ICandelo 23(1) no-(5) lalo Mthetho ukususela ngoku nalo liza kubhekisa ekwenziweni kwezilungiso kwiilayisenisi. Ngapha koko, isolotya 3 lenza izilungiso kwicandelo 23(2) lalo Mthetho ngokuthi livumele iBhodi ukuba ichophele isicelo esimiselwe kwicandelo 41B(1) esichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo.

- 3.4 **Isolotya 4** lalo Mthetho oSayilwayo libhangisa icandelo 32A lalo Mthetho, elichaphazela izicelo zokumiselwa kwezakhiwo. Izicelo zokumiselwa kwezakhiwo kufuneka ziqwalaselwe liqumrhu elifanelekileyo lombuso, hayi yiBhodi.
- 3.5 **Isolotya 5** lalo Mthetho oSayilwayo libhangisa icandelo 32B lalo Mthetho. Iinkalo ezingokusetyenziswa komhlaba zona ziqwalaselwa liqumrhu elifanelekileyo lombuso.
- 3.6 **Isolotya 6** lalo Mthetho oSayilwayo lwenza izilungiso kwicandelo 33(1) lalo Mthetho ngokuthi linike ingcaciso yokuba uluntu ngokubanzi lungazifaka izimvo zalo ngezicelo apho isaziso ngazo zazipapashwe ngokwemigaqo yecandelo 32(2)(a) lalo Mthetho. Isolotya 6 nalo likwenza iintshukumo zokuphucula izibhalo kwicandelo 33(1) lalo Mthetho.
- 3.7 **Isolotya 7** lalo Mthetho oSayilwayo liphangalalisa ubungakanani becandelo 34(2) lalo Mthetho ngenjongo yokuba lisebenze kuzo zonke iintlobo zezicelo hayi kwizicelo zamaphepha-mvume kuphela.
- 3.8 **Isolotya 8** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso kwicandelo 35(3)(a)(iii) lalo Mthetho ngokuthi lisuse ukubhekisa kwiinkalo zendal oengqongileyo, ezothutho nakwezokusesetyenziswa komhlaba. Ezi nkalo kufuneka ziqwalaselwe liqumrhu elifanelekileyo lombuso hayi yiBhodi.
Ngapha koko, isolotya lifaka umhlathana omtsha kwicandelo 35(3)(a). IBhodi kufuneka ikholiseke ukuna umfaki-sicelo unalo ilungelo lokusebenza isakhiwo ekubhekiswa kuso.
- 3.9 **Isolotya 9** lalo Mthetho oSayilwayo lifaka icandelo 35A elisacetywayo kulo Mthetho. Eli candelo lisacetywayo lingu-35A limisela inkqubo yokwenziw kweziluniso kwanokulungiswa kwamaphepha-mvume kwakunye neenguqu zeenkukacha zezakhiwo ezithile.
- 3.10 **Isolotya 10** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso kwicandelo 37(1) lalo Mthetho ngokuthi linike amagunya okumisela imiqathango ephathelele kwimiba ethile, equka ukufuduswa kwamashishini okanye iintshukuwo zawo.
- 3.11 **Isolotya 11** lalo Mthetho oSayilwayo licima icandelo 41(2) no-(3) lalo Mthetho. Ukwenziwa kwezilungiso kungumvuka wokufakwa kwamacandelo asacetywayo angala 35A no-41B.
- 3.12 **Isolotya 12** lalo Mthetho oSayilwayo lifakela amacandelo asacetywayo u-41B, u-41C no-41D kulo Mthetho.
Eli candelo lisacetywayo lingu-41B limisela inkqubo esetyenziswayo ukuba abanini bamaphepha-mvume athile, kuquka abanini bamaphepha-mvume okushishina ngongcakazo, bathi babe nomnqweno wokufudsa amashishini okanye iintshukumo ezigunyaziswe ngamaphepha-mvume abo bawase kwezinye izakhiwo.

Icandelo 41B elisacetywayo elithi elo Lungu lithwaliswe uxanduva njengoko kumiselwe kulo Mthetho lenze imimiselo emiselwe kumacandelo asacetywayo anu-41C no-41D, ngenjongo yokusombulula ukusasazwa ngokwemimandla kwemizi yongcakazo kweli Phondo, okanye ke ngokweenjongo zokufuduka.

La macandelo asacetywayo angu-41C no-41D avulela elo Lungu lithwaliswe uxanduva njengoko kumiselwe kulo Mthetho ukuba lenze imimiselo ephathelele kwelona nani liphezu lamaphepha-mvume alo naluphi na uhlobo anokuthi anikezelwe naphathelele okanye agcinwe kwingingqi ethile, kwakunye nemigama phakathi kwezakhiwo zongcakazo nezemidyarho. La macandelo asacetywayo avulela ukubonisana namahlakani ohlukeneyo yaye amisela inkqubo ekufuneka liyiqwalasele iLungu elithwaliswe uxanduva ekutabatheni izigqibo ngemiba ethile.

- 3.13 **Isolotya 13** lalo Mthetho oSayilwayo libhangisa icandelo 44A lalo Mthetho, elijongana nemiba ethile ephathelele ekusebenzeni ngokukodwa.
- 3.14 **Isolotya 14** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso kwicandelo 45 lalo Mthetho ngokuthi lisuse amagama athile aphaathelele kwizicelo zokumiselwa kwezakhiwo. Likwavulela nokumiselwa kwenkqubo enokulandelwa xa kumiselwa izakhiwo zemizi yongcakazo. Ezi ke zizilungiso ezingumvuka ezivela ngenxa yecebo lokubhangiswa kwecandelo 32A lalo Mthetho.
- 3.15 **Isolotya 15** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kwicandelo 75(1)(b) olalo Mthetho njengomvuka wecebo lokubhangisa icandelo 32A lalo Mthetho.
- 3.16 **Isolotya 16** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kwicandelo 81(1) lalo Mthethonjengomvuka wokufakwa kwamacandelo asacetywayo u-35A, u-41B, u-41C kunye no-41D, yaye abhangisa amacandelo 32A no-44A alo Mthetho.
- 3.17 **Isolotya 17** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kwicandelo 82(1)(a) lalo Mthetho njengomvuka wokufakwa kweamacandelo asacetywayo u-35A no-41B.
- 3.18 **Isolotya 18** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso ezingumvuka kuShedyuli II walo Mthetho njengomvuka wecebo lokubhangiswa kwecandelo 44A lalo Mthetho. Isolotya 18 licima umhlathi 3 kaShedyuli II walo Mthetho, ophathelele kwiintlawulo zokusebenza ngokukodwa.
- 3.19 **Isolotya 19** lalo Mthetho oSayilwayo lenza izilungiso kulo Mthetho ngokuthi endaweni yentwto ethi “Ulawuo lwePhondo: iNtshona Koloni”, apho ivela khona, kufakwe intetho ethi “uRhulumente wePhondo”. Injongo kukuhlaziya isigama esisetyenziswe kulo Mthetho.
- 3.20 **Isolotya 20** lalo Mthetho oSayilwayo livulela ukwenziwa kwezilungiso Zokuhlengahlengiswa Kwamacandelo lalo Mthetho ukuze uquke izihloko zala macandelo matsha asacetywayo angu-35A, u-41B, u-41C no-41D.
- 3.21 **Isolotya 21** lalo Mthetho oSayilwayo livulela ukumiselwa kwesihloko esifutshane kwakunye nosuku lokuqala ukusebenza.

4. IFUTHE KWIMALI

Lo Mthetho oSayilwayo umisela ukuhlawulwa kweentlawulo zesicelo sephepha-mvume elitsha kwinkqubo yokufakwa kwezilungiso kumaphepha-mvume.

IBhodi ingadinga ukufumana iinkonzo yenkampani yangaphandle ukuze inikezele ngolwazi lobungcali ngenjongo yokuncedisa ekwenzeni imimiselo yayo kwinkalo yokufuduswa komzi wongcakazo mhla kwadingeka oko. Oku ke kuya kukhokelela ekubeni iBhodi idleke, meko leyo ingalungiseka ngokuthi zilandwe ezo ndleko njengoko kumiselwe kwiMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni (iNtlawulo neeNdleko), ka-2016.

Iindleko zokupapashwa kwalo Mthetho oSayilwayo zikho njengoko zimiselwe kwiSabelomali seSebe lezeMali salo nyaka.

5. IFUTHE KUBASEBENZI

Alikho

6. ISAKHONO SOWISO MTHETHO

UMphathiswa wePhondo onoxanduva lwezeMali kwiPhondo wanelisekile ukuba ulungiselelo loMthetho oSayilwayo luphantsi kwesakhono somthetho wePhondo.

ISAZISO SEPHONDO

I.S. 80/2022

29 kweyeSilimela 2022

INQAKWANA LOKUCACISA NGOKUBANZI:

- [] Amagama abhalwe ngqindilili kwizibiyeli ezisikwere abonakalisa oko kuye kwasuswa kwimithetho esele iphunyeziwe.
- _____ Amagama akrwelelwe umgca ongqindilili ngaphantsi abonakalisa oko kufakelweyo kumthetho osele uphunyeziwe.

**UQULUNQO LOMTHETHO WOLUNGISO WAMASHUMI AMABINI ANANYE
WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 2022**

Kukwenza izilungiso kuMthetho woLungiso woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996, ukuze ke ngoko kube nokuvuleleka ithuba lokumiselwa kwerhafu yamathuba oqoqosho; kwanokumisela izibonelelo zemiba enokuchaphezeleka kuyo.

UMISELWA yiPalamente yePhondo leNtshona Koloni, ngolu hlobo lulandelayo:—

Ukufakelwa kwecandelo 64A kuMthetho 4 ka-1996

1. Eli candelo lilandelayo lihlonyelwa kuMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMthetho 4 ka-1996) (uMthetho watanci), emva kwecandelo 64:

“Irhafu yamathuba oqoqosho

64A. (1) Ukuba elo Lungu lithwaliswe uxanduva sele limisele ingxenye yengingqi yaseHelderberg yeaSixeko saseKapa njengengingqi onokufuduselwa kuyo umzi lowo wongcakazo, futhi ke neBhodi sele isiphumezile isicelo esimiselwe kwicandelo 41B(1) esichaphazerla ukufuduselwa komzi wongcakazo kuloo ngingqi, umnini wephepha-mvume lokuqhuba ishishini longcakazo esaphunyezwayo isicelo salo uya kuhlawuliswa irhafu yamathuba oqoqosho njengolu hlobo lulandelayo:

- (a) intlawulo ngemali eziinkozo kwangaphambili; kunye
- (b) nezinye iintlawulo ngemali ezinkozo rhoqo ngenyanga isithuba seshumi leminyaka, njengoko kumiselwe kwiSigaba C sikaShedyuli IV.

(2) Tumnini wephephamvume ekubhekiswa kulo kwicandelwana (1) uya kuthi emse intlawulo ngemali eziinkozo kwangaphambili njengoko kumiselwe kwicandelwana (1)(a) kwiBhodi kwisithuba seentsuku ezilishumi elinesine ukususela ngosuku ethi iBhodi iphumeze isicelo esimiselwe kwicandelo 41B(1) esichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo.

(3) IBhodi iya kuthi iyidlulisele loo ntlawulo iyimali eziinkozo nemiselwe ngokwecandelwana (1)(a) kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo kwisithuba seentsuku ezisixhenxe iyifumene kumnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza.

(4) Kusebenza imimiselo yecandelo 64, ikunye neenguqu eziyimfuneko, kwirhafu yamathuba oqoqosho.

(5) Amalungiselelo achaphazela ukwenziwa kwentlawulo yamathuba oqoqosho efuneka rhoqo ngenyanga nemiselwe kwicandelwana (1)(b) ngumnini welayisenisi yokuqhuba ishishini longcakazo kwiBhodi, ndawonye nokudluliselwa kwale ntlawulo yiBhodi kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo, kuya kumiselwa.

(6) Ngeokweenjongo zeli candelo, “iSixeko saseKapa” sibhekisa kwingingqi yomhlaba weSixeko saseKapa, engumaspala ombaxa njengoko umiselwe ngumthetho iLocal Government: Municipal Structures Act, 1998 (uMthetho 117 ka-1998), nomiselwe ngokwemigaqo yeSaziso sePhondo 479/2000 kwiGazethi yePhondo 5588 yomhla wama-22 kweyoMsintsi ka-2000, njengoko ufakwe izilungiso, ngingqi leyo yathi yamiselwa yiBhodi yokwaHlulahlulwa kweMihlaba ngokwemigaqo yomthetho iLocal Government: Municipal Demarcation Act, 1998 (uMthetho 27 ka-1998).”.

Ukwenziwa kwezilungiso kuShedyuli IV woMthetho 4 ka-1996, njengoko wangeniswa njengothathelwe indawo licandelo 5 loMthetho 10 ka-2000 ze walungiswa ngecandelo 3 loMthetho 8 ka-2002

2. Kulungiswa uShedyuli IV woMthetho watanci—

(a) ngokuthi kususwe kuwo esi sihloko silandelayo:

“ISHEDYULI IV

Ukubheja kunye nerhafu yamathuba oqoqosho

(amaCandelo 64 no-64A)”;

(b) ngokuthi kususwe kuyo isihloko seSigaba A sesi sihloko silandelayo:

“Isigaba A

[Ukubheja] Irhafu yokubheja [(kwicandelo 64)]

(iCandelo 64)”;

(c) ngokuthi kususwe isihloko seSigaba B sesi sihloko silandelayo:

“Isigaba B

Irhafu yokubheja

(iCandelo 64)”; kunye

(d) ngokuthi kufakwe emva kweSigaba B sesi Sigaba silandelayo:

“Isigaba C**Irhafu yamathuba oqoqosho***(iCandelo 64A)*

1. Intlawulo eyimali eziinkonzo eyenziwa kwantlandlolo kwinkalo yerhafu yamathuba oqoqosho emiselwe kwicandelo 64A(1)(a) ingamaR75 ezigidi, yenyuke ke minyaka le ukususela mhla kwaqala ukusebenza uMthetho woLungiso wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, ngokwesixa esidingekayo kwinkalo yamatyala kuMbuso njengoko siya kumiselwa nguMphathiswa othwaliswe uxanduva lweMali kaZwelonke amatyeli ngamatyeli.
2. Le ntlawulo yarhoqo ngenyanga kwinkalo yamathuba oqoqosho emiselwe kwicandelo 64A(1)(b) isi-1% kwiRandi nganye yengeniso ehlawulelwa irhafu, ekhutshwa nyanga nanyanga isithuba seshumi leminyaka, ukususela kwinyanga yokuqala ukususela mhla laqala ukusebenza ishishini longcakazo”.

Ukwenziwa kweenguqu ekuHlengahlengisweni kwamaCandelo oMthetho 4 ka-1996, njengoko ulungiswe licandelo 2 loMthetho 4 ka-1997, icandelo 2 loMthetho 4 ka-2006 kunye necandelo 20 loMthetho woLungiso wamaShumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022

3. Ukuhlengahlengiswa kwaMacandelo angaphambi kwecandelo 1 loMthetho watanci layalungiswa ngokuthi kufakwe emva kokubhekisa kwisihloko secandelo 64 seli binzana lilandelayo:

“64A. Irhafu yamathuba oqoqosho”.

Isihloko esifutshane kunye kwanokuqala ukusebenza

4. Lo Mthetho ubizwa ngokuba nguMthetho woLungiso wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, yaye uqalisa ukusebenza ngomhla oya kumiselwa yiNkulumbuso ngokuthi oko akudize kwiGazethi yePhondo.

**IMEMORANDAM ENGEZINTO ZOMTHETHO OSAYILWAYO
UQULUNQO LOMTHETHO WAMASHUMI AMABINI ANANYE WONGCAKAZO
NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 2022**

1. IMVELAPHI

- 1.1 Ukususela ekuvulelweni okokuqala kwemizi yongcakazo kwiNtshona Koloni, uRhulumente wePhondo wayehlululisa iintlawulo iintlawulo zokusebenza nezokufikelela kuqoqosho lweNtshona Koloni abalonwabelayo abanini. Ngapha koko, wonke umnini kwakulindeleke ukuba akhuphe intlawulo yokusebenza yedwa kummandla othile omiselweyo njengomzi wongcakazo isithuba seshumi leminyaka.
- 1.2 Amaxesha okusebenza wedwa njengeshishini sele apheliswa kungoku nje. Ukususela ngoku, ezi nkqubo zokusebenza wedwa emhlabeni othile azisayi kusebenza yaye livelile ke ngoko ithuba lokuba imizi yongcakazo ingafuduswa, ngokuthobela izithintelo ezithile.
- 1.3 UQulunqo loMthetho wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, ka-2022 (uQulunqo loMthetho oSayilwayo), luza nerhafu entsha yamathuba oqoqosho, ehlululwa ngumnini womzi wongcakazo ukuze enze iinguqu kwilayisenisi ukuze ube nokufuduswa umzi lowo usiwe kwinxalenye emiselweyo yengingqi yaseHelderberg othe wayinikwa.
- 1.4 Isimo serhafu esisebenza kwimizi yongcakazo asikatshintshi sona kwesi sigaba, kodwa ke siseza kuhlaziywa ukuba kuthi kuvele amathuba omngcipheko athi asengele phantsi uzinzo lwengeniso yerhafu kwiphondo ethi yamkelwe ngokwemigaqo yoMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMthetho 4 ka-1996) (uMthetho).

2. IINJONGO ZALO MTHETHO OSAYILWAYO

- 2.1 Eyona njongo yolu Qulunqo loMthetho oSayilwayo kukwenza izilungiso kulo Mthetho ngenjongo yokuvulela irhafu yamathuba oqoqosho eya kuthi ihlawulwe ngumnini welayisenisi yokuqhuba ishishini lokungcakaza xa kuthi kufuduswe umzi wakhe wongcakazo usiwe kumhlaba omiselweyo wengingqi yeHelderberg ekwiSixeko saseKapa.
- 2.2 Irhafu yamathuba engqesho ichaphazela ixabiso elongezelelekileyo eliza kuthi livelele umnini welayisenisi yokuqhuba ishishini longcakazo ekubhekiswa kulo ngentla apha njengomvuka othe ngqo wokufuduswa ngokuthelekiswa nesimo sangoku yaye ko kwayamene nokwandiswa okulindelekileyo kwiintelekelelo Zizonke zeNgeniso yoNyaka yoNgcakazo. Irhafu yamathuba oqoqosho iqulethe nenye imali ekhutshwa kwangaphambili eziinkozo engamaR75 ezigidi. Le ntlawulo yangaphambili yerhafu yamathuba engqesho ihlawulwa kube kanye kwisithuba seentsuku ezilishumi elinane ukususela mhla iBhodi yoNgcakazo neMidyarho kwiNtshona Koloni (iBhodi) yasiphumeza isicelo esichaphazela ukufuduswa komzi wongcakazo. Iintlawulo zenyanga zona ziqala ukukhutshwa kwisithuba senyanga ukususela mhla waqala ukusebenza lo mzi wongcakazo ufudusiweyo.

3. IZIQLATHO ZALO MTHETHO USAYILWAYO

- 3.1 **Isolotya 1** lale Bhili Isaqulunqwayo lifaka icandelo 64A elisacetywayo elijongana nerhafu yamathuba oqoqosho. Lithi thaca iimeko ehlululwa phantsi kwazo le rhafu yamathuba

welayisenisi yokushishina ngokungcakaza, kwakunye nexesha ekumele ukuba sele idlulisiwe ngalo yiBhodi kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo. Ngapha koko, idiza ukuba icandelo 64 lalo Mthetho liyasebenza, neenguqu ezilindelekileyo, kwanokuba amalungiselelo okukhutshwa kwale ntlawulo inikezelwa rhoqo ngenyanga ngumnini welayisenisi lokuqhuba ishishini longcakazo, kwanokudluliselwa kwaloo ntlawulo yiBhodi kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo, kufuneka kumiselwe. Likwacacisa ngentsingiselo yegama elithi “iSixeko saseKapa” elisetyenziswa kolu loMthetho oSayilwayo.

- 3.5 **Isolotya 2** lolu Qulunqo loMtehtlo oSayilwayo lifaka izilungisi kuShedyuli IV walo Mthetho kusenzelwa irhagu yamathuba oqoqosho. Intlawulo ekhutshwa kwangaphambili engamaR75 ezigidi iya kuthi yenyuke rhoqo ngonyaka ukususela mhla kwaqala ukusebenza koMthetho wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, ngesantya esichaphazela amatyala kuMbuso njengoko limiselwa nguMphathiswa othwaliswe uxanduva lweMali kaZwelonke amatyeli ngamatyeli, ngenjongo yokulondoloza elona xabiso lalo ngokwezoqoqosho. Iinkcukacha eziphathelele kwezi ntlawulo zemali eziinkozo ekhutshwa rhoqo ngenyanga zikwachiwe. Ngapha koko, kuthi kwenziwe izilungiso ezingumvuka kwakunye nokuphuculwa kwezibhalo kwizihloko ezikuShedyuli IV walo Mthetho.
- 3.6 **Isolotya 3** lolu Qulunqo loMtehtlo oSayilwayo livulela ukuHlengahlengiswa kwamaCandelo alo Mtheho ukuze aquke indawo eza kubhekisa kwicandelo elitsha elisacetywayo elingu-64A.
- 3.7 **Isolotya 4** lolu Qulunqo loMtehtlo oSayilwayo livulela isihloko esifutsha kwakunye nosuku lokuqala ukusebenza.

4. IFUTHE EZIMALINI

Irhafu entsha yamathuba oqoqosho iyanyanzeliswa kubanini bamashshini okungcakaza abanezicelo eziphunyeziweyo zokufakwa kwezilungiso kwiilayisenisi ezichaphazela ukufuduswa kwemizi yongcakazo isiwe kwingxenywe emiselweyo yengingqi yaseHelderberg yeSixeko saseKapa.

ISEBE likaNondyebo wePhondo lingadinga ukufumana iinkonzo zenkampani yabucala ukuze inikezele uhlalutyo lwengcali ngezimvo ezinokufakwa ngolu Qulunqo loMthetho oSayilwayo. Iindleko zokupapashwa kolu Qulunqo loMthetho oSayilwayo zihlawulwa kwisabelomali salo nyaka seSebe likaNondyebo wePhondo.

5. IFUTHE KUBASEBENZI

Alikho

6. IMIDA NGOKWEZOKUQULUNQWA KWEMITHETHO

UMphathiswa wePhondo onoxanduva lwezemali kwiPhondo wanelisekile ukuba ulungiselelo loMthetho oSayilwayo luphantsi kwesakhono somthetho wePhondo.

ISAZISO SEPHONDO

I.S. 81/2022

29 kweyeSilimela 2022

**UMTHETHO WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 1996
(UMTHETHO 4 KA-1996)
IMIGAQO YONGCAKAZO NEMIDYARHO YENTSHONA KOLONI, 1996: UQULUNQO
LWESILUNGISO, 2022**

UMphathiswa wezeMali kwiPhondo, ngokwecandelo 81 loMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMthetho 4 ka-1996), uceba ukwenza iMigaqo edizwe kwiShedyuli.

ISHEDYULI**Inkcazelo**

1. Kule migaqo, “iMigaqo” ithetha iMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni, 1996, njengoko ipapashiwe phantsi kweSaziso sePhondo 239/1996 somhla wesi-7 kweyeSilimela 1996 njengoko senziwe izilungiso ziZaziso 440/1996 (somhla we-11 kweyeDwarha 1996), 458/1996 (somhla wama-30 kweyeDwarha 1996), 303/1997 (somhla wama-29 kweyeThupha 1997), 446/1997 (somhla we-12 kweyoMnga 1997), 50/1998 (somhla wama-23 kweyoMqungu 1998), 285/1998 (somhla we-29 kwekaCanzibe 1998), 331/1998 (somhla we-19 kweyeSilimela 1998), 334/1998 (somhla we-26 kweyeSilimela 1998), 363/2000 (somhla we-16 kweyeThupha 2000), 24/2001 (somhla wesi-2 kweyoMdumba 2001), 11/2002 (somhla we-18 kweyoMqungu 2002), 358/2002 (somhla wesi-8 kweyeNkanga 2002), 265/2003 (somhla wesi-8 kweyeThupha 2003), 396/2003 (somhla wama-21 kweyeNkanga 2003), 291/2013 (somhla wesi-2 kweyoMsintsi 2013) nesingu-96/2016 (somhla we-31 kweyoKwindla 2016).

Ukwenziwa Kwezilungiso Kuyondendelelwano lweMigaqo

2. Kwenziwa izilungiso kuyondendelelwano lweMigaqo ngaphambi komgaqo 1—
 - (a) ngokutshintsha kwezinto ezibhekisa kwisihloko seSahluko 4 kulo mba ulandelayo:

“ISAHLUKO 4

**UKUKHUTSHWA KWEELAYISENISI, IZICELO ZEENGUQU NEMIBA
ECHPHAZELA IILAYISENISI EZITHILE”;**

- (b) ngokufakela emva kwezinto ezibhekisa kwisihloko somgaqo 13 kwale miba ilandelayo:
 - “13A. Ukusebenza kwemiqathango yezilungiso kwiilayisenisi
 - 13B. Elona nani liphezulu leelayisenisi zokushishina ngemizi yongcakazo kwiSixeko saseKapa kwanomgama ophakathi kwemizi yongcakazo
 - 13C. Iinkcukacha zesicelo esikhankanywe kwicandelo 41B(1) esichaphazela ekufudukeni komzi wongcakazo
 - 13D. Intlawulo yerhafu yamathuba oqoqosho yarhoqo ngenyanga”; kunye
- (c) nangokucinywa kweendlela zokubhekisa kwizihloko zemigaqo 27 no-28.

Isihloko esingena endaweni yeso sikwiSahluko 4

3. Esi sihloko silandelayo singena endaweni yeso sikwiSahluko 4 seMigaqo:

“ISAHLUKO 4

UKUKHUTSHWA KWEELAYISENISI, IZICELO ZEENGUQU NEMIBA ECHPHAZELA IILAYISENISI EZITHILE”;

Ukwenziwa kwezilungiso kuMgaqo 9

4. UMgaqo 9 weMigaqo wenziwa izilungiso—
- (a) ngokucinywa komgaqwana (2); kunye
 - (b) nokutshintsha komgaqwana (3) kufakwe lo mgaqwana ulandelayo:

“(3) IGosa eloNgameleyo alisayi kuhambisa zinkcukacha ngokuhambelana nalo mgaqwana (1) apho ngokombono walo zivakala ziyimfihlo okanye zingahambelani nenjongo yezimvo.”.

Ukufakelwa kweMigaqo 13A, 13B, 13C no-13D

5. Le migaqo ilandelayo ifakwa emva komgaqo 13 weMigaqo:

“Imigaqo esebenzayo ekwenziweni kwezilungiso kwiilayisenisi

- 13A.** Kusebenza imigaqo 6, 7, 8, 9, 11, 12 no-13, kunye notshintsho oludingekayo, kwisicelo sokwenziwa kwezilungiso kwiilayisenisi exelwe kwicandelo 35A(1) lalo Mthetho.

Elona nani liphezulu leelayisenisi zokushishina ngemizi yongcakazo kwiSixeko saseKapa kwakunye nomgama ophakathi kwemizi yongcakazo

- 13B.** (1) Elona nani liphezulu leelayisenisi zokushishina ngemizi yongcakazo anokuthi akhutshwe okanye agcinwe kwiSixeko saseKapa sisibini.
- (2) Umzi wongcakazo awunakho ukumiselwa kwisithuba somgama ongama-30 eekhilomitha kunomnye umzi wongcakazo, ngaphandle kokuba oko kuthiwe thaca kwiimephu zikaShedyuli 2.
- (3) Nokuba umzi wongcakazo okhoyo kwiSixeko saseKapa uhlala ukuloo ndawo wawumiselwe kuyo ngaphambi kokuqala ukusebenza koMthetho woLungiso wamaShumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, umzi wongcakazo uya kumiselwa kwingxenye yengingqi yeHelderberg ewa ngaphandle kwalo mgama umiselwe kumgaqwana (2) osebenza kumzi wongcakazo osele ukho kwiSixeko saseKapa, ngingqi ezo zimiselwe kwiimephu ezikuShedyuli 2.

- (4) Ngokwemigaqo yemigaqwana (1), (2) no-(3), umzi wongcakazo awunakumiselwa kumgama ongama-77 eekhilomitha obalwe ukususela kwiHolo yeSixeko saseKapa eboniswe kwiSigaba A semephu ekuShedyuli 2.
- (5) Elona nani liphezulu leelayisenisi zokushishina ngemizi yongcakazo anokuthi akhutshwe okanye agcinwe kwiSixeko saseKapa nelimiselwe kumgaqwana (1), ndawonye nomgama ekubhekiswa kuwo kumgaqwana (4), liphelelwa kwisithuba seshumi leminyaka ukususela mhla loo mzi wongcakazo wafudukayo ukwiSixeko saseKapa umiselwe kumgaqwana (3) waqala ukusebenza, okanye kwisithuba seenyanga ezili-18 ukususela mhla ngesicelo esimiselwe kwicandelo 41B(1) salo Mthetho esichaphazela loo mzi wongcakazo wathi wavunyelwa ukufuduka yiBhodi phantsi kwecandelo 41B(7) lalo Mthetho, nokuba yeyiphi eza kuqala.
- (6) Izinikezelo zalo mgaqo aziyini iBhodi gunya lakunika inani elingaphezu kwelona nani liphezulu limiselwe iilayisenisi zokushishina ngongcakazo kweli Phondo.
- (7) Ngokweenjongo zalo mgaqo—
 - (a) “ISixeko saseKapa” sinentsingiselo emiselwe kwicandelo 64A(6) loMthetho woLungiso wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022;
 - (b) “umzi wongcakazo osele ukho kwiSixeko saseKapa” ubhekisa kumzi wongcakazo okwiSixeko saseKapa owamiselwa ngaphambi komhla wokuqala ukusebenza koMthetho woLungiso wamaShumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022; ze
 - (c) “ingingqi yeHelderberg” ibhekise kwingingqi yeHelderberg yeSixeko saseKapa.

Iinkcukacha zesicelo esimiselwe kwicandelo 41B(1) esichaphazela ukufuduka komzi wongcakazo

- 13C. (1)** Ukho unjalo umgaqo 7(1), isicelo esimiselwe ngokwecandelo 41B(1) esichaphazela ukufuduka komzi wongcakazo siya kuqulatha ubuncinci la maxwebhu nezi nkcukacha zilandelayo:
- (a) iingxelo ezisuka kwiingcali ezizimeleyo ezithi thaca ifuthe okanye ifuthe elinokuvela laloo mfuduko isacetywayo—
 - (i) kwingingqi oya kufuka kuyo umzi lowo wongcakazo, kuquka nefuthe—
 - (aa) kubasebenzi bomzi wongcakazo;
 - (bb) iinkampani eziwuthengisela iimveliso neenkonzo lo mzi wongcakazo;
 - (cc) abaxhamli begalelo elibikwe kwicandelo 41B(5)(a)(ix) lalo Mthetho; kwakunye

- (dd) nakubahlali bale ngingqi; kwanaloo
- (ii) ngingqi nemeko oza kufudukela kuyo lo mzi wongcakazo, ngokuphathelele kwinkalo yoluntu, eyezenkolo, eyemfundo, eyenkubeko neyezoqoqosho;
- (b) ifuthe okanye ifuthe elinokuthi livele lale mfuduko isacetywayo ngokwesimo sezabanini zabelo bomfakisicelo;
- (c) inkalo yabathengi ekusajongwe kubo ngulo mzi wongcakazo uza kufuduka kwakunye nesimo ngokwezoqoqosho sabahlali bale ngingqi kuza kufudukelwa kuyo ngulo mzi wongcakazo, olinganiselwe ngokomyinge wengeniso yamakhaya alapho;
- (d) isizathu esibhalwe phantsi, esikhatshwa ngamaxwebhu neenkukacha ezixhasayo, ezimalunga nokuba yeyiphi na le miqathango yelayisenisi esasetyenziswayo engayi kufaneleka kwesi sakhiwo kusacetywa ukusebenzela kuso okanye kule ngingqi kufudukelwa kuyo ngulo mzi wongcakazo;
- (e) iinkukacha zegalelo ekuxhotyisweni ngokoqoqosho kwabemi bomthonyama kwakunye negalelo eliza kulikhupja eli shishini kuluntu lwengingqi aza kufudukela kuyo umfakisicelo ongulo mzi wongcakazo;
- (f) ezokhenketho, ukudalwa kwamathuba engqesho kwakunye neenzuzo zoqoqosho zaloo mfuduko isacetywayo kuloo ngingqi ufudukela kuyo lo mzi wongcakazo kwanakwiPhondo;
- (g) amaxesha asacetywayo okuphuhliswa okanye okumiselwa kwalo mzi wongcakazo ufudukileyo;
- (h) iinkukacha sesimo semali kwakunye nobutyebi bomfakisicelo ekukholiseni iBhodi ngokuphathelele kwimiba emiselwe kwicandelo 41B(5)(a)(vi) lalo Mthetho;
- (i) ikopi yobungqina bobunini okanye besivumelwano sokuqesha isakhiwo, ukuba sikho;
- (j) ikopi yemephu okanye yeplani ediza inginginqi ekucetywa ukuwufudusela kuyo lo mzi wongcakazo kuloo ngingqi, kuquka nezalathi zomhlaba ekucetywa ukumiselwa kuwo lo mzi wongcakazo ufudukileyo;
- (k) iinkukacha zokusondela kwesi sakhiwo kucetywa ukusetyenzelwa kuso kuso nasiphi na esinye isakhiwo esinelayisenisi yokusebenza, iingingqi zokuhlala, amaziko emfundo, amaziko enkolo, okanye ke nawaphi na amanye amaqumrhu akumila kunjalo; kunye
- (l) nekopi yeplani yomgangatho walo mzi wongcakazo usacetywayo nofudukileyo, kuquka neenkukacha zawo nawaphi na amaziko anika inkxaso edingekayo ngokuphathelele kumgangatho okanye kwingingqi yokungcakaza yalo mzi wongcakazo.

- (2) Noxa ukho nje wona ummiselwana (1), iBhodi ingathi icele umfakisicelo ukuba ayinike amanye amaxwebhu okanye iinkcukacha ezongezelweyo ezidingayo ukuze izikholise ngokuphathelele kwimiba emiselwe kwicandelo 41B(5) lalo Mthetho.

13D. Imigaqo yommiselo 68 iyasebenza, kuquka neenguqu ezidingekayo, ukuya kwintlawulo yerhafu yamathuba oqoqosho ekhutshwa rhoqo ngenyanga nemiselwe kwicandelo 64A lalo Mthetho ngulowo unkonye ilayisenisi yokushishina ngomzi wongcakazo kwiBhodi kwanokudluliselwa kwaloo mali yiBhodi kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo.”.

Ukwenziwa kwesilungiso kumgaqo 26

6. UMgaqo 26 weMigaqo uyalungiswa—

(a) ngokuthi kususwe umgaqwana (1) walo mgaqo ulandelayo:

“(1) Ukuba isicelo selayisenisi, okanye isicelo sokwenziwa kwesilungiso kwilayisenisi ngenjongo emiselwe kwicandelo 41B(1) lalo Mthetho, lithe lanikezelwa yiBhodi ngokuphathelele kwisakhiwo esingekamiselwa okanye esingekagqitywa, umfakisicelo uya kuthi anike iBhodi nasiphi na isiqinisekiso sokugqitywa kweso sakhiwo njengoko isilindile iBhodi.”; kwakunye

(b) ngokuthi kususwe umgaqwana (2) walo mgaqwana ulandelayo:

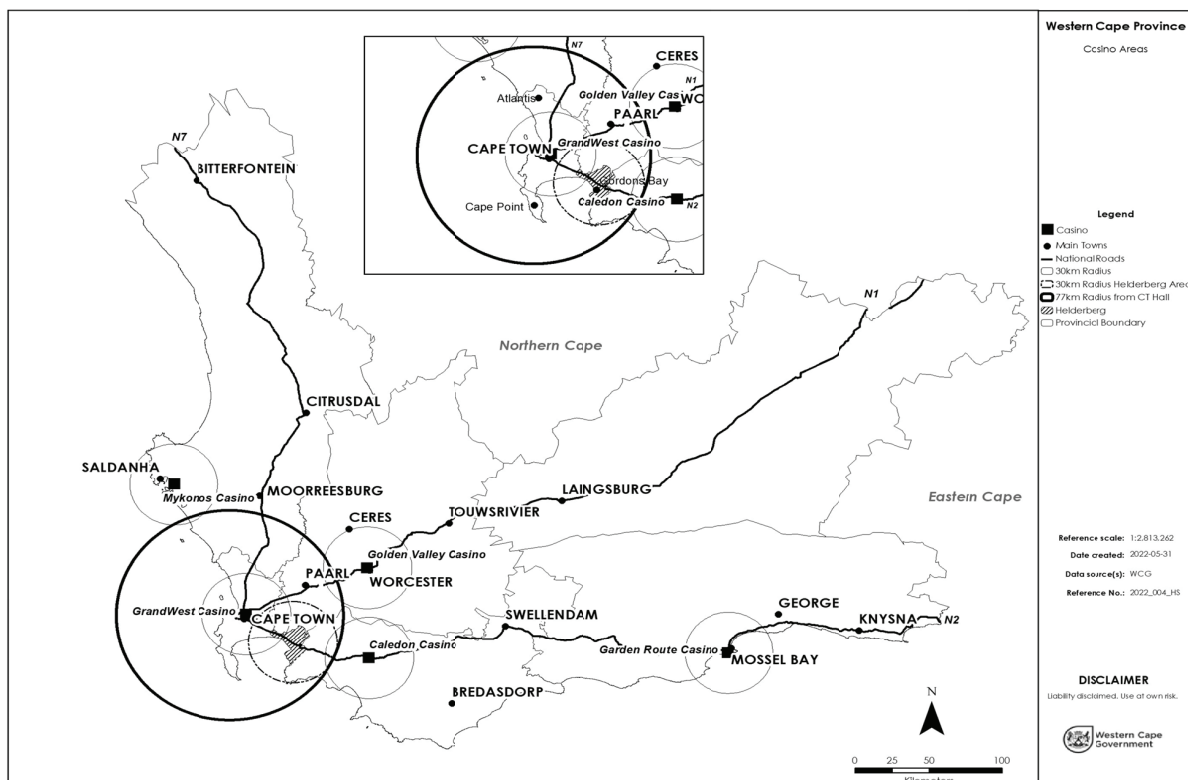
“(2) Ukuba isakhiwo esimiselwe kumgaqwana (1) okanye nayiphi na eminye kwimigangatho yoko ayikagqitywa ngokupheleleyo ngokwamaxesha amiselwe ngokwemigaqo yecandelo 37(1)(f) lalo Mthetho, okanye ke kwimeko yokufuduka komzi wongcakazo, ukuphunyezwa kwesicelo phantsi kwecandelo 42 lalo Mthetho, okanye ke kwimeko yokufuduka komzi wongcakazo, ukuphunyezwa kwesicelo phantsi kwecandelo 41B(7) lalo Mthetho kungakhatywa.”.

Ukongezwa kukaShedyuli 2

7. Le Shedyuli ilandelayo yongezwa emva kukaShedyuli 1 weMigaqo:

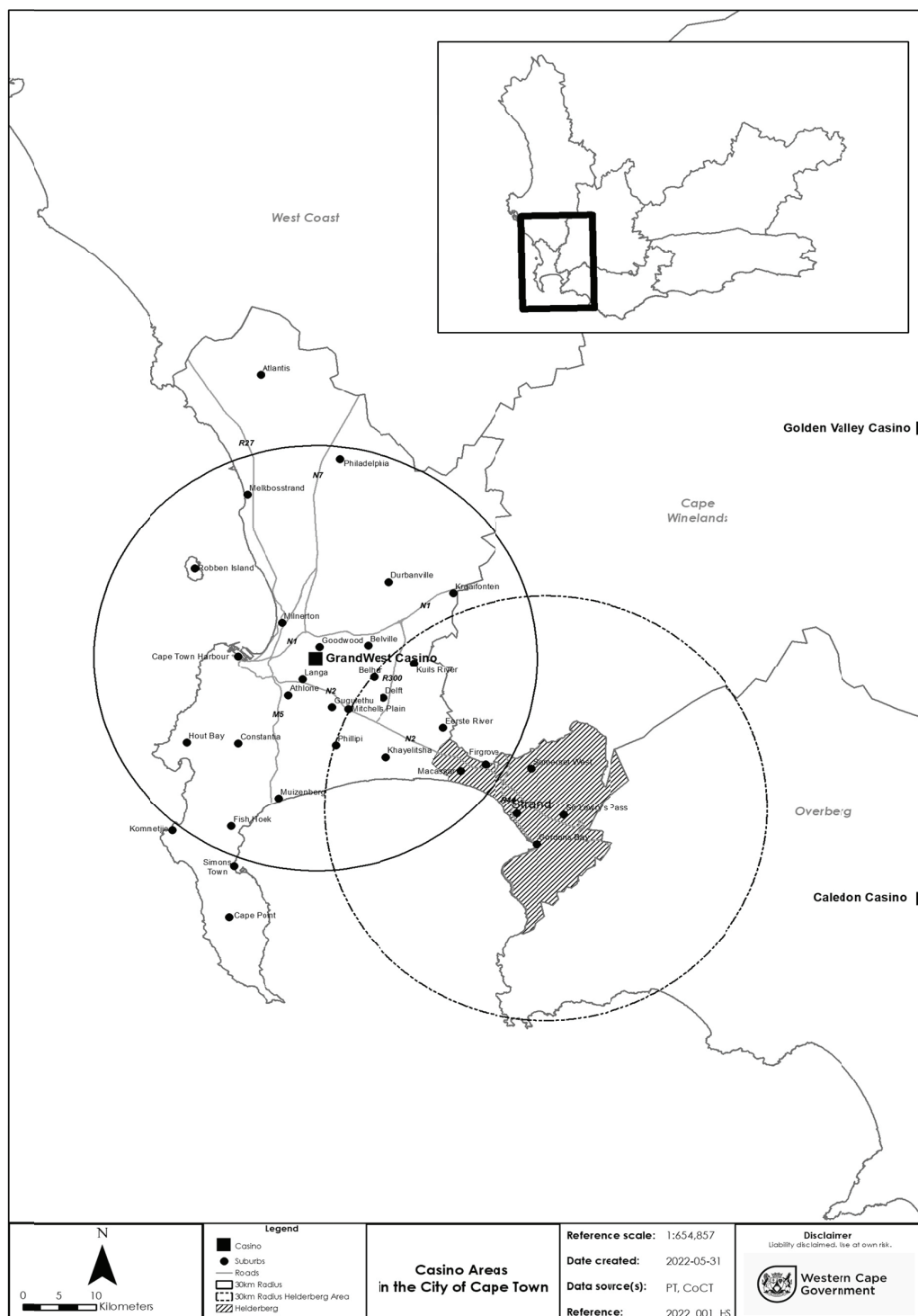
“ISHEDYULI 2 IINGINGQI ZONGCAKAZO EZIKWELI PHONDO NAKWISIXEKO SASEKAPA (Umgaqo 13B(3) no-(4))

Isigaba A Iingingqi zongcakazo ezikweli Phondo

Isigaba B

lingingqi zongcakazo ezikewiSixeko saseKapa

Ukufakela endaweni yeentetho

8. Le migaqo yenziwa izilungiso—
- (a) ngokutshintsha ibinzana “Ulawulo lwePhondo leNtshona Koloni”, kuzo zonke iindawo elivela kuzo, ze kufakwe ibinzana “uRhulumente weNtshona Koloni”;
 - (b) ngokutshintsha ibinzana “Ulawulo lwePhondo: leNtshona Koloni” kwisihloko seShedyuli 1 seMigaqo, ezantsi kwegama “Imfihlo”, ze kufakwe ibinzana “uRhulumente weNtshona Koloni”;
 - (c) ngokutshintsha kumhlathi wesibini waManqaku eNgcaciso eShedyuli 1 yeMimiselo ibinzana “uLawulo lwePhondo: leNtshona Koloni (i-PAWC)” ze kufakwe ibinzana “uRhulumente weNtshona Koloni”; kunye
 - (d) nangokutshintsha kumhlathi wesithathu waManqaku eNgcaciso yeShedyuli 1 yeMigaqo ibinzana elithi “eyePAWC” ze kufakwe ibinzana “eyoRhulumente weNtshona Koloni”.

Isihloko esifutshane nokuqala ukusebenza

9. Le migaqo ibizwa ngokuba yiMimiselo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni, 1996: Izilungiso zika-2020, yaye iqala ukusebenza ngomhla wokuqala wokusebenza koMthetho woLungiso wamaSumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022, ngaphandle kwakwimeko apho kufakwa umgaqo 13D, wona oqala ukusebenza ngomhla wokuqala wokusebenza koMthetho woLungiso wamaShumi amaBini anaNye woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022.

ISAZISO SEPHONDO

I.S. 82/2022

29 kweyeSilimela 2022

**UMTHETHO WONGCAKAZO NEMIDYARHO WENTSHONA KOLONI, 1996
(UMTHETHO 4 KA-1996)
IMIGAQO YONGCAKAZO NEMIDYARHO YENTSHONA KOLONI (IMIRHUMO
NEENDLEKO), 2016: UQULUNQO LWESILUNGISO SESIBINI, 2022**

UMphathiswa wezeMali kwiPhondo, ngokwecandelo 81 loMthetho woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 1996 (uMthetho 4 ka-1996), uceba ukwenza iMigaqo edizwe kwiShedyuli.

ISHEDYULI**Ingcaciso**

1. Kule migaqo “iMigaqo” ibhekisa kwiMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni (Imirhumo neeNdleko), 2016, njengoko ipapashiwe phantsi kweSaziso sePhondo 97/2016 somhla wama-31 yoKwindla 2016 yaye senziwe izilungiso siSaziso sePhondo 81/2017 (somhla wama-24 kweyoKwindla 2017), 45/2018 (somhla we-26 kweyoKwindla 2018), 36/2019 (somhla wama-26 kweyoKwindla 2019) kunye nese-28/2020 (somhla wama-25 kweyoKwindla 2020), 37/2021 (esomhla we-9 kwekaTshazimpuzi 2021) kunye nese-39/2022 (somhla wama-30 kweyoKwindla 2022).

Ukufakelwa kwesilungiso kuMgaqo 6

2. Kufakwa izilungiso kuMgaqo 6 okwiMigaqo ngokuthi kufakelwe umgaqwana ulandelayo emva komgaqwana (1):

“(1A) Kumgaqwana (1), amagama athi “nakuphi na ukuphulaphulwa, uphando okanye imibuzo engekokuchophela ngenjongo yokunikezela okanye ukuhlaziya ilayisenisi” aquka nakuphi na ukuchotshelwa, ukuphandwa kwakunye nemibuzo ephathelele ekufudukeni kweshishini okanye intshukumo emiselwe kwicandelo 41B(1) lalo Mthetho.”.

Isihloko esifutshane nokuqala ukusebenza

3. Le migaqo ibizwa iMigaqo yoNgcakazo neMidyarho yeNtshona Koloni (Imirhumo neeNdleko), 2016: Izilungiso zesiBini, 2022, yaye iqala ukusebenza ngomhla wokusebenza koMthetho woLungiso wamaShumi amaBini woNgcakazo neMidyarho weNtshona Koloni, 2022.

